

VšĮ Investuok Lietuvoje

Atviros Vyriausybės iniciatyvos

Užsienio lietuvių atsparumo informacinėms grėsmėms didinimas

Viešosios konsultacijos

Užsienio lietuvių atsparumo informacinėms grėsmėms didinimo būdai ir priemonės

ATASKAITA

Aurelija Olendraitė ir Kristina Belikova

Vilnius

2018

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Turinys

1. Įvadas	3
2. Viešosios konsultacijos vykdymo metodologija	4
2.1 Elektroninė apklausa	5
2.2 Tiriamasis vizitas į užsienį	6
2.3 Dalyvavimas tarptautinėje konferencijoje.....	7
2.4 Vizijos formavimo konferencija.....	8
3. Viešųjų konsultacijų vykdymo aprašymas	9
3.1 Inicijavimas	9
3.2 Vykdymas	9
3.3 Analizė ir vertinimas	10
4. Viešinimas.....	12
5. Išvados	13
6. Priedai	13

1. Įvadas

Atlikus esamos situacijos analizę paaiškėjo, kad nei viena iš Lietuvoje veikiančių valstybinių, akademijos ar pilietinės visuomenės iniciatyvų nėra nukreipta į užsienio lietuvius. Į šiuo metu vykdomas iniciatyvas ir projektus jokia apimtimi nėra įtrauktas užsienio lietuvių elementas.

Atliekant esamos situacijos analizę buvo pastebėta, kad dauguma Lietuvoje vykdomų iniciatyvų išlieka ekspertiniame lygmenyje ir nedaro jokio poveikio plačiajai visuomenei, ekspertinės žinios dubliuojasi ir išlieka siaurame rate, jos tik labai ribota apimtimi pritaikomos, jeigu iš viso pritaikomos, kuriant praktines veiklas ir priemones.

Išanalizavus Lietuvos institucijų veiklas dezinformacijos srityje paaiškėjo, kad atskiri subjektai Lietuvoje vykdo visuomenės švietimą informacinio saugumo, atsparumo dezinformacijai ir medijų raštingumo tematika, tačiau dažniausiai ši tema yra pateikiama kariniame, gynybos ir santykių su Rusija kontekste. Dėl šios priežasties ji susilaukia dalies visuomenės atmetimo reakcijos. Tai užkerta kelią efektyviai didinti visuomenės atsparumą informacinėms grėsmėms.

Šiuo metu egzistuoja skirtingų subjektų sukurtos priemonės, skirtos šviesti visuomenę informacinio saugumo klausimais. Kai kurios šių priemonių gali būti pritaikytos ir naudojamos darbui su užsienio lietuviams.

Atliekant tyrimą taip pat pastebėta, kad nepaisant to, kad nei viena iš Lietuvoje dezinformacijos srityje dirbančių organizacijų/institucijų šiuo metu į savo veiklas nėra įtraukusi užsienio lietuvių elemento, visų institucijų atstovai pabrėžė šio aspekto svarbą ir būtinybę vykdyti veiklas šioje srityje.

Išanalizavus gerąją užsienio praktiką buvo identifikuota, kad Lietuva gali perimti ir pritaikyti kai kuriuos geruosius praktikos modelius iš kitų valstybių bendradarbiavimo su diaspora srityje. O ypač galėtų daugiau įsitraukti į įvairius tarptautinio lygmens formatus, kurie vienija faktų tikrintojus ir yra vieni svarbiausių kovotojų su dezinformacija. Manytina, kad Lietuva turi sukaupti pakankamai ekspertizės šioje srityje, tad galėtų reikšmingai prisidėti siekiant paneigti netikras naujienas socialiniuose tinkluose ir šviesti visuomenę apie tokius ir panašius šių dienų pavojus.

Atlikus esamos situacijos ir užsienio praktikų analizę išryškėjo būtinybė vykdyti viešąją konsultaciją siekiant išsiaiškinti užsienio lietuviams šiuo metu supantį informacinį lauką, jų

informacijos vartojimo įpročius ir įtakingiausias informacijos kanalus. Viešąja konsultacija taip pat siekiama sužinoti efektyviausias ir inovatyviausias priemones didinant visuomenės atsparumą propagandai ir jas adaptuoti darbui su Lietuvos diaspora. Viešosios konsultacijos **tema:** Užsienio lietuvių atsparumo informacinėms grėsmėms didinimo būdai ir priemonės

Viešosios konsultacijos tikslai:

1. Sužinoti užsienio lietuvių dažniausiai naudojamus informacijos kanalus ir įvertinti, kokią įtaką naudojamos medijos turi užsienio lietuvių nuostatoms Lietuvos atžvilgiu.
2. Įvertinti, kokios priemonės, mažinančios dezinformacijos poveikį visuomenei įvairiose valstybėse, efektyviausiai gali būti pritaikytos užsienio lietuviams.

Konsultacijos rezultatai:

1. Įvykdyti užsienyje gyvenančių lietuvių elektroninę apklausą;
2. Įvykdyti interviu su užsienyje gyvenančiais lietuviais bei užsienio lietuvių bendruomenių atstovais;
3. Dalyvauti tarptautinėse konferencijose kovos su dezinformacija srityje;
4. Surengti vizijos formavimo konferenciją su svarbiausių valstybės institucijų ir pilietinės visuomenės atstovais, dirbančiais šioje srityje.

Galutiniai rezultatai:

1. Remiantis atliktais tyrimais ir viešosios konsultacijos metu surinkta informacija, parengtas įrankių rinkinys užsienio lietuvių organizacijoms bei diplomatinėms atstovybėms, padėsiantis didinti užsienyje gyvenančių lietuvių atsparumą dezinformacijai.

2. Viešosios konsultacijos vykdymo metodologija

Viešosios konsultacijos vykdymas susideda iš šių etapų: inicijavimas, organizavimas, vykdymas, analizė, vertinimas, viešinimas. Suorganizuota viešoji konsultacija pavadinimu „Užsienio lietuvių atsparumo informacinėms grėsmėms didinimo būdai ir priemonės“, kuri vyko taikant keturis konsultavimosi metodus: elektroninė apklausa, tiriamasis vizitas į užsienį, kvietimas teikti pasiūlymus tarptautinės konferencijos metu ir vizijos formavimo konferencija. Taikant visus keturis metodus laikytasi visų konsultacijos vykdymo etapų.

2.1 Elektroninė apklausa

Elektroninė apklausa „Iš kur užsienio lietuviai gauna naujienas apie Lietuvą?“ buvo vykdoma 2018 m. gegužės-balandžio mėnesiais. Apklausa tikslingai buvo vykdoma tose valstybėse, kuriose Lietuvos diaspora yra didžiausia skaičiumi, konkrečios valstybės taip pat pasirinktos siekiant užtikrinti kuo didesnę atsakymų į apklausos klausimus įvairovę: Jungtinė Karalystė, Norvegija, Jungtinės Amerikos Valstijos, Airija ir Ispanija.

Elektroninės apklausos forma pasirinkta duomenų rinkimui įvertinus jos privalumus: galimybė pasiekti užsienio valstybėse gyvenančius lietuvius, informacijos apimtys, anonimiškumas, laiko kaštų taupymas.

Į elektroninės apklausos klausimus atsakė apie 500 respondentų iš 28 valstybių, todėl buvo sukauptas pakankamai didelis kiekis informacijos analizuojama tema. Apklausa buvo sudaryta iš 16 skirtingo pobūdžio klausimų: pirmoji grupė klausimų buvo skirta atskleisti respondentų demografiją ir tai, kiek laiko atitinkamas asmuo negyvena Lietuvoje, likusi grupė klausimų buvo skirta išsiaiškinti užsienyje gyvenančių lietuvių informacijos vartojimo įpročius ir nustatyti pagrindinius informacijos šaltinius, ypač ieškant informacijos apie Lietuvą. Paskutinis apklausos klausimas buvo sudėtinis ir susidarė iš 7 skirtingų teiginių, kuriais buvo siekiama nustatyti respondentų nuostatas Europos Sąjungos, Lietuvos politikos ir istorijos bei NATO atžvilgiu.

Šia apklausa buvo siekiama nustatyti sąsajas tarp respondentų naudojamų žiniasklaidos priemonių ir jų turimų nuostatų temomis, kurias dažniausiai išnaudoja propagandiniai kanalai. Apklausos klausimynas pateiktas priede Nr. 1. Pasirinktas elektroninės apklausos metodas buvo naudingas tuo, kad leido per ganėtinai trumpą laiką surinkti duomens iš geografiškai didelės užsienio lietuvių auditorijos ir iš skirtingų valstybių, orientuojantis būtent į tas šalis, kuriose

Lietuvos piliečių ar lietuvių kilmės asmenų skaičius yra didžiausias (Norvegija, Jungtinė Karalystė, JAV, Airija ir Ispanija).

2.2 Tiriamasis vizitas (lauko tyrimas) į užsienį

Tiriamasis vizitas į užsienį vyko 2018 metų gegužės mėnesį. Jo metu buvo vykstama į Jungtinę Karalystę, siekiant išplėsti konsultacijos apimtį ir gauti išsamesnius duomenis iš didžiausios lietuvių diasporos grupės. Vizitas į užsienį buvo pasirinktas norint pasiekti tas užsienio lietuvių grupes, kurios vangiai dalyvauja elektroninėse apklausoje, yra sunkiau pasiekiamos per bendruomenes ir Lietuvos ambasadą ir tokiu būdu gauti reprezentatyvesnius konsultacijos duomenis, padėsiančius efektyviau parinkti kovos su dezinformaciją priemones.

Tiriamąojo vizito į Jungtinę Karalystę metu buvo apsilankyta Londono rajonuose ir kituose miestuose, kur yra didžiausia lietuvių koncentracija – Bektone ir Stratforde, o taip pat Peterborough, King's Lynn ir Bostone, kur reziduoja dideli skaičiai lietuvių.

Vizito metu buvo lankomasi lietuvių įsteigtose įstaigose ir bendraujama su ten sutiktais lietuviais pasitelkiant interviu ir anketinės apklausos metodus, naudojant elektroninės apklausos anketą ir ją pildant respondentams gyvai.

Vizito metu buvo apsilankyta šiose įstaigose: lituanistinėse mokyklose ir darželiuose, lietuvių parduotuvėse, lietuviškame prekybos centre, grožio salone, knygyne ir kavinėse. Vietose, kur yra didelė lietuvių koncentracija buvo atliekami nestruktūruoti interviu, spontanišku būdu kalbinant žmones, o taip pat, sąlygoms leidžiant, jie buvo papildomi anketine apklausa. Buvo dalyvauta lietuvių bendruomenės organizuotame sporto renginyje, kuriame dalyvavo apie 100 lietuvių iš Londono ir jo apylinkių.

Vizito metu įvyko susitikimai su lietuvių bendruomenės Jungtinėje Karalystėje atstovais, Lietuvos ambasadoriumi Jungtinėje Karalystėje, lietuvių bendruomenių atstovais Peterborough, Bostone ir King's Lynn, Lietuvių Londono sičio klubu.

Apklausa ir interviu pagalba buvo apklausta apie 200 Jungtinėje Karalystėje gyvenančių lietuvių. Vizito metu siekta gauti daugiau informacijos, padėsiančios įvertinti užsienio lietuvių vertybines nuostatas Lietuvos atžvilgiu ir nustatyti ryšį tarp žiniasklaidos vartojimo ir vyraujančių vertybinių nuostatų.

2.3 Kvietimas teikti pasiūlymus tarptautinės konferencijos metu

Birželio 11-13 dienomis dalyvauta tarptautinėje aukšto lygmens NATO strateginės komunikacijos konferencijoje „The Riga StratCom Dialogue 2018“. Konferencijoje dalyvavo įvairių valstybių aukšto lygmens atstovai, saugumo srities ekspertai, o pranešimus skaitė šios srities praktikai, akademikai ir politiniai lyderiai, sukaupę daugybę metų patirties saugumo bei komunikacijos srityje. Birželio 11 d. dalyvauta diskusijoje „Rusijos įtakos darymas skaitmeninėje erdvėje ir už jos ribų“, kurios metu buvo aptarta Rusijos naudojamų įrankių („botų“ ir „trolių“) įtaka vakarų demokratijoms.

Konferencijos metu buvo aptarti skirtingų valstybių patiriami iššūkiai saugumo ir komunikacijos srityje, o taip pat naudojami įrankiai ir išbandyti metodai kovoje su dezinformacija ir propaganda. Mokslininkai bei komunikacijos ekspertai diskutavo apie sprendimų visuomenėje priėmimo procesus ir kaip nedraugiškos valstybės gali jiems daryti įtaką, pasitelkdamos šiuolaikines internetines, elektronines priemones. Buvo aptariamoms tokių priemonių keliamos grėsmės valstybėms svarbių įvykių, tokie kaip rinkimai, metu ir diskutuojama apie teisingos ir informatyvios, visuomenės pasitikėjimą turinčios žiniasklaidos vaidmenį.

Dalyvavimas šioje konferencijoje padėjo ne tik užmegzti naudingų kontaktų su šios srities ekspertais (atstovaujančiais DefenceOne, Bellingcat, Digital Forensic Lab, UK Home Office, ir pan. institucijas bei organizacijas) ir gauti iš jų pasiūlymų, bet ir praplėsti žinias kovos su propaganda ir dezinformacija srityje, kurios vėliau buvo pritaikytos kuriant galutinį projekto produktą – įrankių kovai su dezinformacija ir propaganda rinkinį, skirtą užsienio lietuvių organizacijoms bei diplomatinėms atstovybėms.

Birželio 22-23 dienomis dalyvauta „The Atlantic Council“ organizuotoje tarptautinėje konferencijoje „360/OS Open Source Summit“ Berlyne, kurioje komunikacijos ir saugumo sričių ekspertai kartu su akademikais, įvairių valstybių bei pilietinių iniciatyvų atstovais diskutavo apie skaitmeninės erdvės iššūkius šiandieniniame pasaulyje, kovos su dezinformacija ir propaganda kontekste.

Šios konferencijos metu buvo užmegzti kontaktai su atstovais iš įvairių valstybių bei organizacijų (Facebook, The Atlantic Council ir pan.), pasidalinta gerosiomis praktikomis kovos su dezinformacija srityje Lietuvoje, o taip pat gauta pasiūlymų bei sužinota naujų priemonių ir įrankių, naudojamų kitose valstybėse, siekiant identifikuoti netikras naujienas ir

stebėti jų galimą poveikį visuomenei. Konferencijoje buvo susipažinta su „Digital Forensic Lab“ taikomais metodais, kurie padeda atpažinti netikras paskyras („trolius“ ir „botus“) socialiniuose tinkluose. Praktinių užsiėmimų metu buvo išbandyti įrankiai, padedantys nustatyti naujienose naudojamų fotografijų autentiškumą (*angl. Geolocation challenge*), susipažinta su atvirų duomenų šaltinių analizės metodais (*angl. Open source intelligence analysis*).

Dalyvavimas šioje konferencijoje padėjo gauti konkrečių pasiūlymų ir įgyti praktinių žinių apie taikomas priemones ir įrankius, siekiant atskleisti melą ir netikrus ar suklastotus faktus, pateikiamose naujienose. Įgytos žinios buvo pritaikytos rengiant galutinį projekto rezultatą, t.y. aukščiau minėtą įrankių rinkinį.

2.4 Vizijos formavimo konferencija

Rugpjūčio 27 dieną Užsienio reikalų ministerijoje organizuota vizijos formavimo konferencija. Jos metu projekto suinteresuotoms šalims pristatytos analizės, tyrimų ir apklausų metu gautos išvalgos. Remiantis jomis vyko strateginė diskusija, kurios metu siekta sudaryti tolimesnių veiksmų planą, siekiant užtikrinti darbą su diaspora dezinformacijos tematika ateityje. Metodo tikslas – skatinti dalyvius bendradarbiauti tarpusavyje ir grupėje, dalytis savo pastebėjimais, patirtimi, pasiūlymais. Šis metodas buvo pasirinktas todėl, kad yra strategiškai svarbu užtikrinti horizontalų diasporos elemento integravimą į šiuo metu įvairių institucijų vykdomas kovos su dezinformacija veiklas. Suinteresuotų šalių, dirbančių su propagandos ir dezinformacijos temomis, subūrimas prie vieno diskusijų stalo ir jungtinis idėjų generavimas turėtų atnešti geriausią rezultatą, o taip pat įgalinti ir į veiklas pajungti visas svarbias institucijas.

Vizijos formavimo konferencijoje dalyvavo šių institucijų atstovai (tikslus dalyvių sąrašas yra žinomas projekto vadovėms, tačiau konfidencialumo tikslais viešai neskelbiamas):

1. Valstybės saugumo departamento Strateginės komunikacijos skyrius
2. Krašto apsaugos ministerijos Strateginės komunikacijos skyrius
3. Lietuvos kariuomenės Strateginės komunikacijos skyrius
4. Užsienio reikalų ministerijos Strateginės komunikacijos skyrius
5. Lietuvos Respublikos Grėsmių valdymo ir krizių prevencijos biuras
6. Užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamentas
7. Mobilizacijos ir visuomenės pasipriešinimo departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos
8. Lietuvos „elfų“ pilietinis judėjimas

9. Vilniaus politikos analizės institutas
10. Vytauto Didžiojo universiteto Išeivijos institutas
11. Kultūros ministerija
12. Europos Socialinių ir ekonominių reikalų komitetas

3. Viešųjų konsultacijų vykdymo aprašymas

Viešoji konsultacija vyko šiais etapais:

3.1 Inicijavimas

Viešojo konsultavimosi procesas buvo pradėtas nuo inicijavimo etapo, kuomet buvo imtasi veiksmų siekiant tinkamai pasirengti konsultacijoms, todėl buvo įvertinti turimi išteklių ir gebėjimai, sudarytas preliminarus konsultacijų grafikas. Viešosios konsultacijos dalyvių atrinkimą, viešosios konsultacijos planavimą ir vykdymą atliko dvi projekto vadovės, dirbdamos kartu. Visa reikalinga veikla, tokia kaip individualių susitikimų planavimas, reikalingos informacijos rinkimas ir struktūrizavimas, organizacinis pasirengimas ir kita, įgyvendinti projekto vadovių resursais.

Prieš inicijuojant viešąją konsultaciją buvo nustatyta, kad su dezinformacijos tematika Lietuvoje dirba daug institucijų, tačiau į jų veiklas nėra įtrauktas diasporos elementas. Taip pat paaiškėjo, kad dezinformacijos poveikis diasporai niekada nebuvo tiriamas ar stebimas, nebuvo vykdyta užsienio lietuvių spaudos stebėseną ar socialinių grupių monitoringas. Šie veiksniai padėjo nustatyti viešosios konsultacijos kryptis. Vykdamas konsultaciją buvo siekiama, kad jos metu gauti duomenys ir išvalgos taptų pagrindų tolimesniems sprendimų priėmėjų veiksams planuojant dezinformacijos veiklas. Ypač svarbu atkreipti institucijų dėmesį į užsienio lietuvių apklausos ir socialinių tinklų analizės duomenis, kadangi jie signalizuoja apie galimus pavojus.

3.2 Vykdymas

Viešoji konsultacija, pasitelkus skirtingus jos metodus, buvo vykdoma apie 5 mėnesius (nuo 2018 metų balandžio iki 2018 metų rugsėjo mėnesio).

Per numatytą laikotarpį atlikus užsienio lietuvių apklausą internetu, nuvykus į tiriamąją vizitą Jungtinėje Karalystėje, sulaukus pasiūlymų dalyvaujant tarptautinėse konferencijose ir suorganizavus vizijos formavimo konferenciją buvo parengtas metodų, skirtų kovai su dezinformacija, rinkinys. Jis yra pritaikytas naudoti lietuvių bendruomenėms ir Lietuvos

ambasadoms užsienyje. Rinkinys pristatytas ir aptartas su suinteresuotomis šalimis vizijos formavimo konferencijos metu. Atsižvelgiant į jų pateiktus komentarus ir išvalgas, padarytos galutinės korekcijos, po kurių metodų rinkinys pristatytas plačiajai visuomenei ir išplatintas suinteresuotų šalių tarpe.

3.3 Analizė ir vertinimas

Viešosios konsultacijos metu suinteresuotos šalys buvo įtrauktos į sprendimų paieškos procesą aukščiau išvardintais metodais. Viešosios konsultacijos tematika buvo plėtojama per konsultacijas su užsienio lietuviais (lankantis Jungtinėje Karalystėje gegužės 31 – birželio 3 dienomis) ir bendruomenių lyderiais (Pasaulio lietuvių Seimo valdybos suvažiavimo metu balandžio 24–27 d.), susitikimus su valstybės institucijų atstovais ir kitais kovos su dezinformacija ir propaganda ekspertais, bei kitomis suinteresuotomis grupėmis.

Viešoji konsultacija padėjo įgyvendinti užsibrėžtus **tikslus**:

1. Išsiaiškinti populiariausius informacijos naudojimo kanalus tarp užsienyje gyvenančių lietuvių ir identifikuoti jų nuostatas Lietuvai svarbiais klausimais;
2. Identifikuoti tobulintinus komunikacijos su užsienyje gyvenančiais lietuviais metodus ir sukurti įrankių rinkinį, kuris padėtų didinti užsienyje gyvenančių lietuvių atsparumą dezinformacijai.

Konsultacijos metu gauta informacija buvo analizuojama per duomenų sisteminimą, informacijos lyginimą, rezultatai gauti skirtingų metodų taikymo metu. Informacijos lyginimas leido suprasti skirtingų suinteresuotų grupių įpročius, jų nuostatas Lietuvai svarbiais klausimais. Tam, kad būtų gauti kiek įmanoma labiau tikslūs ir įvairiapusiški duomenys, buvo pasitelkti 4 skirtingi konsultavimosi metodai, kurie padėjo lengviau pasiekti tam tikras suinteresuotas grupes, pvz.: užsienyje gyvenantys lietuviai pildydami elektroninę apklausą, pateikė ypač didelį kiekį naudingos informacijos, taip pat platesnė informacija buvo gauta interviu metu. Interviu bei anketinė apklausa buvo naudingi tuo, kad jų metu, galimybė gyvai pabendrauti su užsienyje gyvenančiais lietuviais padėjo susidaryti aiškesnį vaizdą, kuo remiantis didelė dalis užsienyje gyvenančių lietuvių turi vienokias ar kitokias nuostatas Lietuvos atžvilgiu, o taip pat padėjo atskleisti gilesnį jų požiūrį į lietuvišką žiniasklaidą.

Dalyvavimas tarptautinėse konferencijose padėjo susipažinti su įvairiais kovoje su propaganda ir dezinformacija taikomais įrankiais, gauti ekspertų pasiūlymų kovos su dezinformacija srityje,

kurie galėtų būti pritaikomi komunikuojant su užsienyje gyvenančiais lietuviais. Vizijos formavimo konferencija padėjo aktualizuoti projekto problemą ir sukūrė prielaidas sėkmingą projekto tęstinumui.

Viešosios konsultacijos metu surinkti duomenys buvo panaudoti kuriant kovos su dezinformacija ir propaganda įrankių rinkinį, skirtą užsienio lietuvių organizacijoms bei diplomatinėms atstovybėms. Informacija grupuota tematiškai pagal: įrankius, kurie gali būti taikomi užsienio lietuvių organizacijų, siekiant didinti bendruomenės narių atsparumą dezinformacijai, (o taip pat ir lietuviškų mokyklų veikiančių kitose valstybėse) bei įrankius, kurie galėtų būti taikomi diplomatinėms atstovybėms, siekiant pasiekti didesnę ratą užsienyje gyvenančių lietuvių ir efektyviau komunikuoti su tiksline grupe bei didinti jų atsparumą dezinformacijai užpildant faktinės ir patikimos informacijos vakuumą.

Viešoji konsultacija buvo įvertinta kaip naudinga priemonė siekiant išsiaiškinti informacijos naudojimo tarp užsienyje gyvenančių lietuvių įpročius, nuostatas Lietuvai svarbiais klausimais ir vakarų valstybėse išbandytus įrankius ir priemones, padedančias didinti visuomenės, o ypač diasporos atsparumą dezinformacijai. Iš skirtingų sektorių įsitraukusios suinteresuotos šalys leido surinkti ir susisteminti skirtingus požiūrius ir informaciją. Konsultacijos metu taip pat buvo naudinga pačioms suinteresuotoms šalims užmegzti ryšį, užsienio lietuvių bendruomenės labai pozityviai reagavo į parodytą dėmesį, o suinteresuotos institucijos pritarė šio klausimo svarbai. Vizijos formavimo konferencija paskatino tarpinstitucinį bendradarbiavimą konkrečiai diasporos atsparumo didinimo klausimu.

Tiesioginiai viešosios konsultacijos rezultatai buvo pasiekti ir pateisino užsibrėžtus tikslus:

5. Įvykdyta užsienyje gyvenančių lietuvių elektroninė apklausa (apklausti daugiau nei 500 respondentų);
6. Įvykdyti interviu su užsienyje gyvenančiais lietuviais bei užsienio lietuvių bendruomenių atstovais;
7. Dalyvauta dviejose tarptautinėse konferencijose, kurių metu sužinota apie kitų valstybių kovos su dezinformacija ir propaganda metodus ir priemones.
8. Surengta vizijos formavimo konferencija, kurioje dalyvavo suinteresuotos šalys iš svarbiausių šioje srityje veikiančių institucijų bei pilietinės visuomenės atstovai.

Svarbu paminėti, kad bendraujant su suinteresuotomis šalimis – Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga, kartu buvo pateikta paraiška ir gautas finansavimas tęsti užsienio lietuvių atsparumo dezinformacijai tyrimus. Taip bus užtikrinamas projekto tęstinumas tyrimų vystymo apimtyje.

4. Viešinimas

Viešosios konsultacijos viešinimas vyko visos konsultacijos metu. Konsultacijos viešinimas buvo dviejų tipų: vidinis ir išorinis.

Vidinis viešinimas apėmė: dalinimąsi informacija ir siūlymais su suinteresuotomis šalimis, intensyvų bendravimą ir keitimąsi informacija el. laiškais, susitikimų ir renginių atmintinių platinimą, pristatymus suinteresuotoms šalims.

Išorinis viešinimas apėmė: komunikaciją socialiniuose tinkluose, bendravimą su žiniasklaida, viešus pristatymus.

Buvo publikuoti šie pranešimai socialinėse medijose:

1. <https://www.facebook.com/KurkLietuvai/photos/a.225092220949490/1605133262945372/?type=3&theater>
2. <https://www.facebook.com/GlobaliLietuva/photos/a.528512720546909/1796557723742396/?type=3&theater>
3. <https://www.facebook.com/KurkLietuvai/photos/a.225092220949490/1514616045330428/?type=3&theater>
4. <https://www.facebook.com/KurkLietuvai/videos/1577835015675197/>
9. <https://www.facebook.com/KurkLietuvai/photos/a.225092220949490/1536099003182132/?type=3&theater>

LRT laidoje „Pasaulio lietuvių naujienos“ pasirodė reportažas apie projektą:

1. <https://www.youtube.com/watch?v=fM3IN1lxM0M&feature=youtu.be>

Įvyko vieši pristatymai:

1. Užsienio reikalų ministerijoje į rotacijas užsienyje išvažiuojantiems diplomatams (2018.05.02)
2. JK Ministro Pirmininko kabineto Strateginės komunikacijos konsultantams (2018.07.19)

Vykdamas viešinimo veiklas ir projekto medžiagą, atsižvelgiant į projekto specifiką, ypatingas dėmesys buvo skiriamas informacijos saugumo užtikrinimui. Dėl šios priežasties buvo nuspręsta neviešinti tam tikrų projekto failų ir analizių arba viešai pateikti tik jų santraukas.

Viso turinio dokumentai buvo pristatyti tik suinteresuotoms šalims ir pagal užklausą gali būti atsiųsti atskiriems asmenims.

5. Išvados

Įvykdytos viešosios konsultacijos rezultatai: identifikuoti užsienyje gyvenančių lietuvių tarpe populiariausi informacijos kanalai bei vertybinės nuostatos Lietuvai svarbiais klausimais ir susipažinta su kitose valstybėse bei tarptautiniame lygmenyje kovai su dezinformacija bei propaganda naudojamais metodais ir priemonėmis. Viešosios konsultacijos rezultatai itin prisidėjo prie efektyvaus ir išsamaus įrankių, skirtų didinti užsienio lietuvių atsparumą dezinformacijai, rinkinio sudarymo.

Vizijos formavimo konferencijoje, ekspertinės diskusijos metu taip pat buvo išryškintos problemines sritys bei aptartos galimybės užtikrinti platesnį institucijų ratą, siekiant didinti ne tik Lietuvoje gyvenančių asmenų, bet ir diasporos atsparumą dezinformacijai, pasirengimo ypač svarbiems įvykiams valstybėje metu, pvz.: rinkimams. Suinteresuotoms šalims sutartinai pritariant užsienyje gyvenančių lietuvių atsparumo dezinformacijai didinimo svarbai, buvo sutarta dėl šios temos vystymo aktualumo, taip siekiant užtikrinti projekto tęstinumą.

Vykdamat viešųjų konsultacijų rezultatų viešinimą buvo užtikrinta jų sklaida suinteresuotoms šalims, ypatingą dėmesį skiriant sprendimų priėmėjų informavimą ir užtikrinimą, kad viešosios konsultacijos rezultatai taptų pagrindu tolimesniems veiksams ir į juos būtų atsižvelgta planuojant kovos su dezinformaciją strategijas ir pavienes veiklas.

Galutinis konsultacijos rezultatas:

2. Remiantis atliktais tyrimais ir viešosios konsultacijos metu surinkta informacija, parengtas įrankių rinkinys užsienio lietuvių organizacijoms bei diplomatinėms atstovybėms, padėsiantis didinti užsienyje gyvenančių lietuvių atsparumą dezinformacijai.

6. Priedai

Priedas Nr. 1 Apklausos forma.

1. Kurioje šalyje gyvenate? *

2. Kiek metų gyvenate ne Lietuvoje? *

3. Koks Jūsų amžius? *

4. Koks Jūsų išsilavinimas? *

5. Šiuo metu profesiniame gyvenime Jūs esate *

6. Iš kokių šaltinių dažniausiai gaunate naujienas? *

- Televizija
- Naujienų portalai
- Socialiniai tinklai
- Spauda
- Radijas
- Šeima/giminės

Kitokių šaltinių. Prašome nurodyti kokių.

7. Kokius naujienų portalus dažniausiai skaitote? *

8. Kokius TV kanalus dažniausiai žiūrite? *

9. Kokia kalba dažniausiai ieškote naujienų? *

Lietuvių k.

Rusų k.

Anglų k.

Kita kalba. Prašome nurodyti kokia.

10. Jeigu galėtumėte rinktis, kuria kalba (išskyrus lietuvių) skaitytumėte naujienas? *

Anglų k.

Rusų k.

Prancūzų k.

Ispanų k.

Kita kalba. Prašome nurodyti kokia.

11. Iš kokių šaltinių gaunate naujienas apie pasaulio ar šalies, kurioje gyvenate, įvykius? Nurodykite tinklalapius ar šaltinių pavadinimus. *

12. Ar naudojate mobiliąsias programėles (apps) naujienoms gauti? *

- Taip
 Ne

13. Iš kokių TV kanalų gaunate žinių konkrečiai apie Lietuvą? *

14. Iš kokių interneto tinklalapių gaunate žinių konkrečiai apie Lietuvą? *

15. Iš kokių laikraščių/žurnalų gaunate žinių konkrečiai apie Lietuvą? *

16. Kokia Jūsų nuomonė šiais klausimais: *

	Taip	Iš dalies	Ne	Neturiu nuomonės
Lietuvos narystė ES skatina emigraciją ir nėra naudinga Lietuvai	☐	☐	☐	☐
Dėl Lietuvos gynybos biudžeto didinimo nukentės pensininkai, gydytojai ir mokytojai	☐	☐	☐	☐
Lietuvoje yra engiamos tautinės mažumos	☐	☐	☐	☐
Prasti santykiai su Rusija yra Lietuvos politikų kaltė	☐	☐	☐	☐
Lietuvoje auga nacionalizmas ir neonacizmas	☐	☐	☐	☐
NATO karinės technikos buvimas Lietuvoje tyčia provokuoja Rusiją	☐	☐	☐	☐
Lietuvos partizanai bendradarbiavo su naciais ir turėtų būti laikomi nusikaltėliais	☐	☐	☐	☐

UŽSIENIO LIETUVIŲ ATSPARUMO
INFORMACINĖMS GRĖSMĖMS DIDINIMAS

UŽSIENIO LIETUVIŲ SOCIALINIŲ TINKLŲ GRUPIŲ ANALIZĖ

KRISTINA BELIKOVA
AURELIJA OLENDRAITĖ

Kurk
Lietuvai

Užsienio lietuvių socialinių tinklų grupių analizė

Socialiniai tinklai tapo neatskiriamu šių dienų informacijos šaltiniu. Tyrimai bei atlikta užsienyje gyvenančių lietuvių apklausa patvirtina, kad didelė dalis visuomenės daugumą informacijos gauna būtent socialiniuose tinkluose. Todėl siekiant geriau pažinti užsienyje gyvenančių asmenų informacinį lauką bei vyraujantį naratyvą, buvo analizuojamos socialinio tinklo Facebook vartotojų grupės, turinčios didžiausią narių skaičių.

Kaip didžiausiai ir analizei strategiškai svarbios buvo įvardytos Lietuvos diasporos grupės šiose šalyse: Jungtinė Karalystė, Norvegija, JAV ir Ispanija. Analizuotos socialinio tinklo Facebook grupės, vienijančios didžiausią narių skaičių.

Tiriamas laikotarpis: 2018 sausis–liepa.

Išanalizuotos grupės

- Londono lietuviai - 56 tūkst. narių
- Britanijos merginos - 35 tūkst. narių
- Rytų Londono lietuviai - 35 tūkst. narių
- Peterborough lietuvių turgus - 27 tūkst. narių
- Tenerifės lietuviai - 24 tūkst. narių
- Ispanijos lietuviai (skelbimai) - 13 tūkst. narių
- Lietuviai esantys Ispanijoje - 10 tūkst. narių
- Norvegijos lietuviai -(Oficialus) - 61 tūkst. narių
- Norvegijos lietuviai - vežu važiuoju - 20 tūkst. narių
- Susipažinkim Norvegijos lietuviai - 20 tūkst. narių
- Norvegijos lietuvių informacijos bei diskusijų grupė - 20 tūkst. narių
- Airijos lietuviai - 18 tūkst. narių
- Vienykimės Airija - 11 tūkst. narių
- Čikagos lietuvių turgelis - 13 tūkst. narių
- Lietuviai Amerikoje - 6 tūkst. narių
- Lietuviai svetur - 26 tūkst. narių
- Mes -lietuviai pasaulyje - 8,3 tūkst. narių

Grupių turinys

- Skelbimai: pardavimai, nuoma, darbas
- Klausimai/patarimai
- Gyvenimas
- Humoras
- Su Lietuva susijusios temos: konsuliniai klausimai, naujienos, emigracija, grįžimas į Lietuvą, kainos, gyvenimas Lietuvoje

Dezinformacijos sklaida grupėse

- Iš 17 išanalizuotų užsienio lietuvių grupių socialiniuose tinkluose, 6 buvo pastebėta bandymų skleisti dezinformaciją ir kurti Lietuvai nedraugišką informacinį foną.
- Kaip įrankiai yra pasitelkiami: humoras, karikatūros, straipsniai iš Lietuvai nedraugiškų informacijos šaltinių (Būkim vieningi, Tikroji Lietuva), straipsniai kontraversiškomis temomis.
- Grupėse aktyviai veikia po kelis dezinformaciją skleidžiančius profilius, kurie dalinasi įrašais ir komentuoja.
- Keliose grupėse pastebėta administratorių veikla, nukreipta į Lietuvos šmeižimą ir priešiško Lietuvos atžvigliu skatinimą. Vienoje grupių administratorius aktyviai skleidžia dezinformaciją ir gali būti klasifikuotas kaip trolis.

Dezinformacijos išnaudojamos temos

- LR Prezidentė
- Lietuvos valdžia/politikai
- Lietuvos-JAV santykiai
- Lietuvos narystė NATO
- Lietuvos narystė ES
- Emigracija
- Lietuvos ekonomika: kainos, atlyginimai
- Lietuvos valstybingumas
- Lietuvos ateitis

Dezinformacijos pavyzdžiai

shared a link to the group: **Vienykimes Airija.**
8 May · 🌐

Už ką? Už "Facebook" paskiroje išsakytą savo nuomonę. 😊 😊

17MIN.LT
Lietuva grįžtančius emigrantus pasitinka su antrankais ir įkalinimu tardymo įzoliatoriuje

shared a link to the group: AIRIJOS
LIETUVIAI
March 9 · 🌐

<http://www.ve.lt/.../premjer-as-ragina-seima-grizti-prie-geju.../>

VELT
Premjeras ragina Seimą grįžti prie gėjų partnerystės klausimo
Ministras pirmininkas Saulius Skvernelis trečiadienį paragino Seimą grįžti...

👍 4 50 Comments 1 Share

Like Comment Share

Jž kiek skatiku parsidavei ponas!!!

Vienykimes Airija
23 July at 21:14 · 🌐

IKI 2020 METŲ BEVEIK VISI EMIGRANTAI SUGRIŠ Į LIETUVĄ
PASIIMTI LIKUSIU DAIKTU...

ol valdžioj Lietuvos sedes visa "Grybu urodija" nebus dvigubos pilietybes, gaila. 2

Like · Reply · 8w

Nei vienos partijos valdžiazmogiui nera jokio reikalo spresti dvigubos pilietybes klausimo, nes tai yra labai gera tema kurpiant pazadus pries eilinius rinkimus. Kai isspres si klausima kaip vilios i savo puse emigrantus? 2

Like · Reply · 8w

s Zmones turetu balsuot ,o ne valdzia priimt kaikuriuos istatymus

Like · Reply · 8w

Dezinformacijos pavyzdžiai

 shared a link.
July 11 at 5:38 PM

Eilinį kartą ketina įkasti emigrantams...

LRYTAS.LT | BY LRYTAS.LT
Įspėja emigrantus: 2 metus neprižiūrotose kapavietėse bus laidojami jau kiti

 18 62 Comments 8 Shares

 s VA SITA JIESKO NAUJO DARBO... 😊

Like · Reply · 3w

 eko nėra žiauriau UZ SITAS ZMOGYSTAS !!!!

Like · Reply · 17w

Dezinformacijos pavyzdžiai

Chicago's lietuviu turgelis
July 3 at 10:39 PM · 🌐

Nu panasu , net labai ...

Lithuania = Africa

Lithuanian colours Pan African colours (ex.: Ethiopia)

Lietuva ir Afrika
Paskelbė: wictoreete 1 Spalis 2009

1. Afrikiečiai yra labai geri krepšininkai - lietuviai taip pat.
2. Afrikiečiai migruoja į kitas šalis ir dirba sunkiausius darbus - lietuviai taip pat.
3. Afrikoje daug žmonių gyvena ant skurdo ribos - lietuviai taip pat.
4. Afrikoje vidutinis naudojamų automobilių amžius yra 12-15 metų - lietuvoje taip pat.
5. Afrikiečių kalba yra nesuprantama daugumai kitų tautų atstovų - lietuvių kalba taip pat.
6. Afrikoje nusikalstamumas yra labai didelis - Lietuvoje taip pat.
7. Afrikiečiai yra nemėgstami kai kunose šalyse - lietuviai taip pat.
8. Afrikos politikai nevisai supranta kaip reikia valdyti šalį - lietuvių seimas taip pat.
9. Afrikoje valdžia nerenkama, o pasirenkama iš vietinių artistų - lietuvoje taip pat.
10. Afrikoje kelių kokybė apgailėtina - lietuvoje taip pat.
11. Afrikiečiai turi legendą apie geležinį liūtą - lietuviai turi legenda apie geležinį vilką.
12. Afrikoje pasitaikydavo kanibalizmo atvejų - lietuviai irgi mėgsta vienas kita ęsti

Lietuva - Afrika

108 57 Comments

Aš primalsiu šūdo
O jūs srėbsit

3y · Like 4

Būtent dėl to šūdo ir palikom Lietuva.. be
perspektyvos...

1 hr · 🌐

tikrai taikliai 👍👍👍

Dirbi tu ten toj Norvegijoje.. Seniams šiknas valai...

Geriau ten dirbt šiknos valytoju už padorią algą, nei Lietuvoje šiknos laižytoju už vėluojantį minimumą.

Dezinformacijos pavyzdžiai Lietuviai esantys Ispanijoje

Admin shared a video. Admin · May 30, 2015

Ar taip kalba prezidentai?))

Думаю, что мы согласовали все вопросы, и не пытайтесь... на 40 мин

101,547 Views

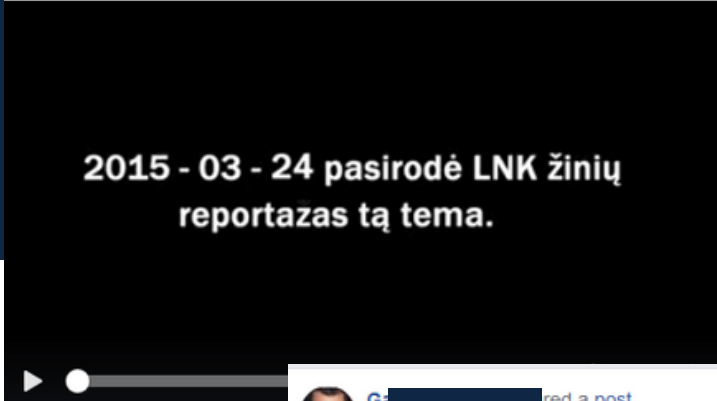
Lietuviai
May 21, 2015

Президент Литвы устроила скандал в телеэфире...

23

Admin shared a video. Admin · March 27, 2015

!!!

2015 - 03 - 24 pasirodė LNK žinių reportazas tą tema.

Admin shared a post. Admin · February 13, 2016

Gana grybus amerikankus est!

Oksana Prockailo
February 12, 2016

NATO - LAUK IŠ LIETUVOS! Ir Ukrainos, ir Sirijos suverenų valstybių reikalus!

EKSPERTA.EU

Siūloma surengti referendumą dėl tiesioginio amerikiečių valdymo Lietuvoje

Admin shared a post. Admin · July 16 at 12:11 AM

Aga atejo laikas...

12,859 Views

Referendumas dėl prezidentės
March 27, 2015

Ech, sunku puikiai meluoti, nes visai ką kita. Pasidalinkite, gal... "šaukiaja" prezidentė...

<http://tv.lrytas.lt/?id=142722512>
<http://lnkgo.alfa.lv.../zinios-.../zi>

p.s dėl teksto klaidų nepykite, p

Irytas.lt
July 15 at 9:44 PM

Grįžta emigrantai ar plūsta darbininkai iš trečiųjų šalių?

TV.LRYTAS.LT

Netikėta: į Lietuvą imigruoja daugiau nei iš jos išvažiuoja
Jau antrą mėnesį iš eilės Lietuvos statistikos departamentas stebi...

27

17 Comments 1 Share

Išvados

- Užsienio lietuvių grupėse soc. tinkle Facebook vyrauja neigiamas informacinis fonas Lietuvos atžvilgiu.
- Grupės yra išnaudojamos propagandos ir dezinformacijos skleidėjų, prisidengusių netikrais profiliais.
- Grupėse nėra informacinės atsvaros dezinformacijai - nėra pozityvių ir tikrovę atitinkančių naujienų apie Lietuvą. Tai sukuria palankią aplinką dezinformacijai plisti ir propagandos mitams apsigyventi žmonių sąmonėje.
- Pastebėta tendencija, kad dezinformacija yra skleidžiama ne didžiausiose užsienio lietuvių grupėse, tačiau mažesnėse..
- Pastebėta, kad grupių narių sugebėjimas atpažinti dezinformaciją ir kritiškai vertinti pateikiamą informaciją yra gana žemas.

UŽSIENIO LIETUVIŲ ATSPARUMO INFORMACINĖMS GRĖSMĖMS DIDINIMAS

KRISTINA BELIKOVA
AURELIJA OLENDRAITĖ

Kurk
Lietuvai

Kodėl kalbame apie dezinformaciją?

37%

ES valstybių gyventojų teigia beveik kasdien susiduriantys su netikromis naujienomis.

85%

ES gyventojų mano, kad netikros naujienos yra problema jų valstybėje.

85%

sutinka, kad tai kelia grėsmę demokratijai.

Ar lietuviai yra atsparūs?

49%

Lietuvos piliečių nurodė pastebintys propagandos apraiškas žiniasklaidoje.

38%

teigė galintys atskirti netikrą naujieną.

68%

pastebėję skirtingai pateikiamus tos pačios informacijos faktus skirtinguose informacijos šaltiniuose tai ignoruoja.

16%

teigė tikintys kiekvienu šaltiniu po truputį, remdamiesi bendrosiomis žiniomis apie kiekvieną žiniasklaidos kanalą.

Kokia yra užsienio lietuvių situacija?

- Remiantis oficialiais duomenimis, šiuo metu užsienyje gyvena apie 620 tūkst. lietuvių ar lietuvių kilmės žmonių
- Neoficialiais duomenimis, šis skaičius siekia 1mln.
- Užsienyje veikia 172 lietuvių organizacijos ir 44 bendruomenės
- Iki šiol nebuvo analizuojama kokią įtaką dezinformacija ir propaganda turi užsienio lietuviams – jų požiūriui į Lietuvą ir joje vykstančius procesus
- Lietuvoje kuriami įrankiai skirti gerinti Lietuvos gyventojų atsparumą informacinėms grėsmėms neįtraukia užsienio lietuvių segmento.

68%

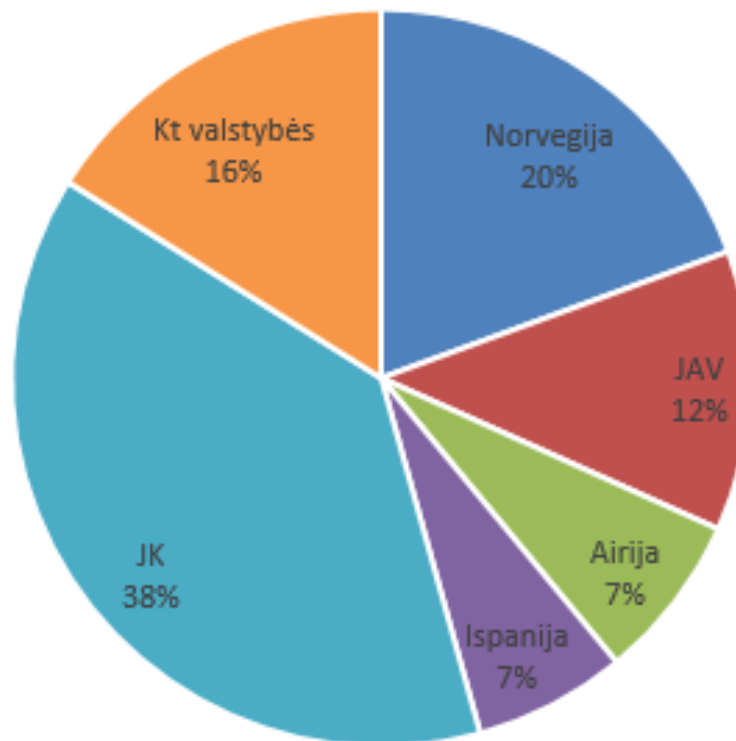

Užsienio lietuvių apklausa

Apklausos tikslas - išsiaiškinti kur ir kaip informacijos apie Lietuvą ieško už Lietuvos ribų gyvenantys tautiečiai ir kaip jų žiniasklaidos vartojimo įpročiai veikia jų vertybines nuostatas.

Apklausos turinys - demografiniai klausimai, teminiai klausimai, vertybinių nuostatų klausimai.

Apklausos apimtis - ~700 respondentų iš 28 šalių.

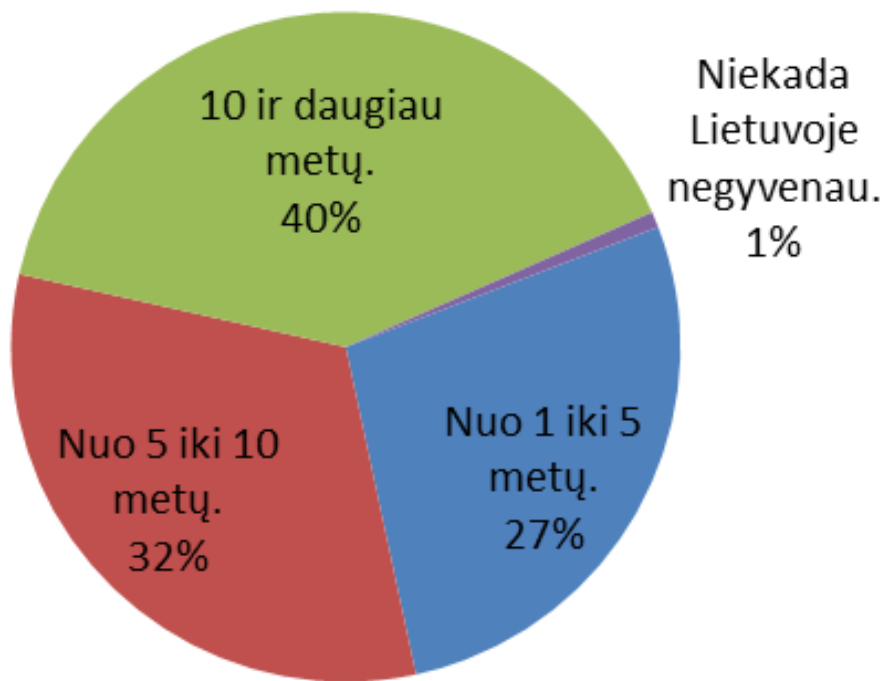

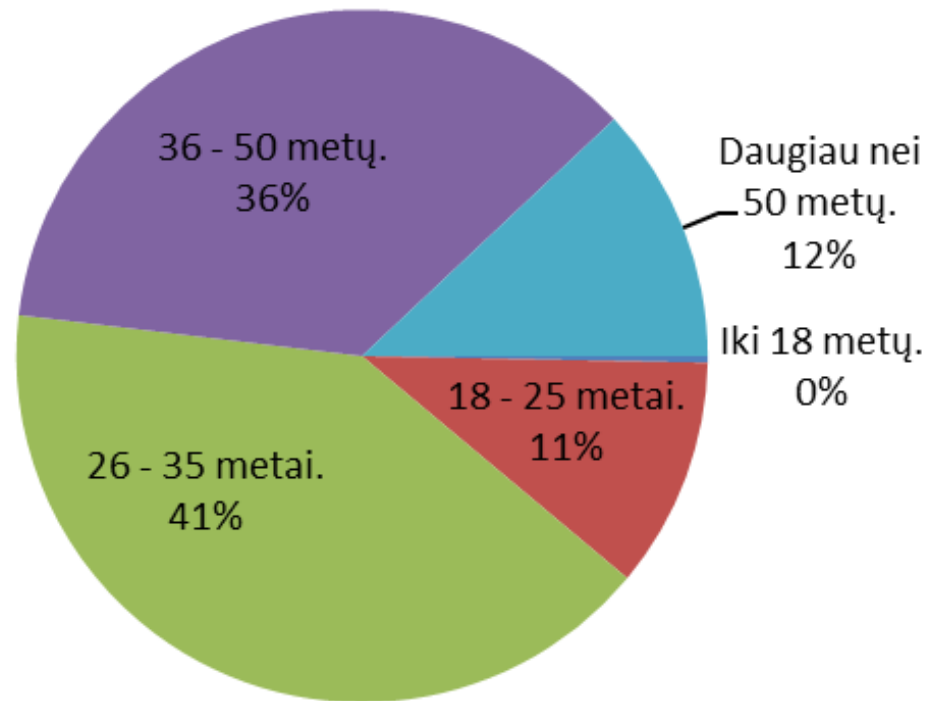
Demografiniai klausimai

Kiek metų negyvena Lietuvoje

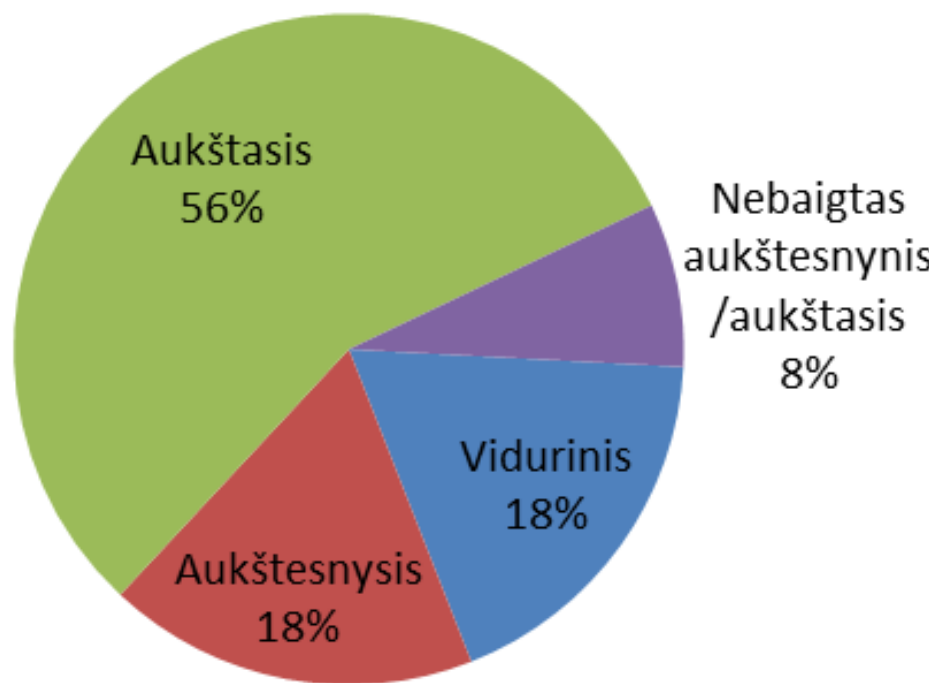

Amžius

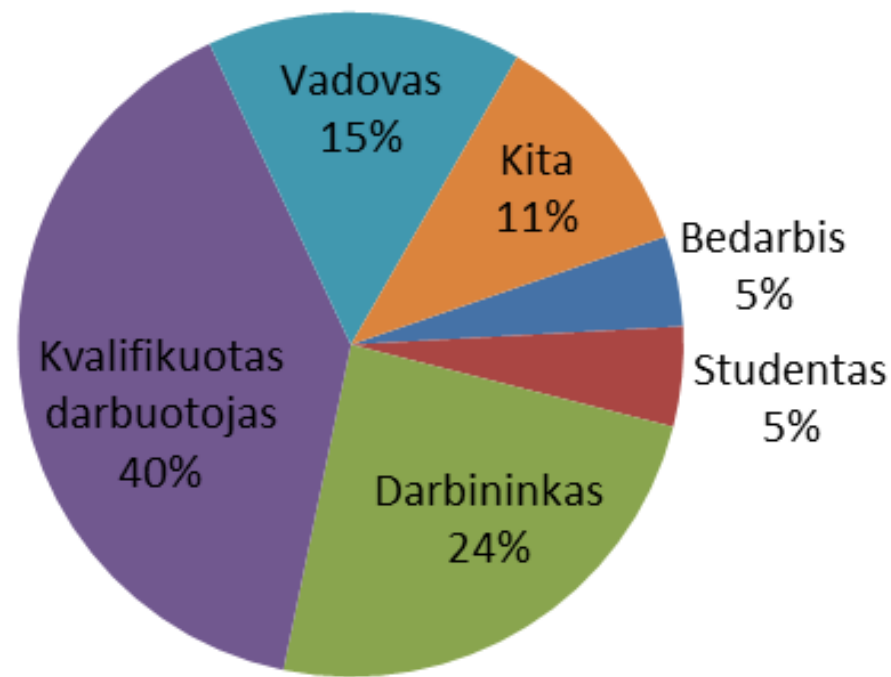

Išsilavinimas

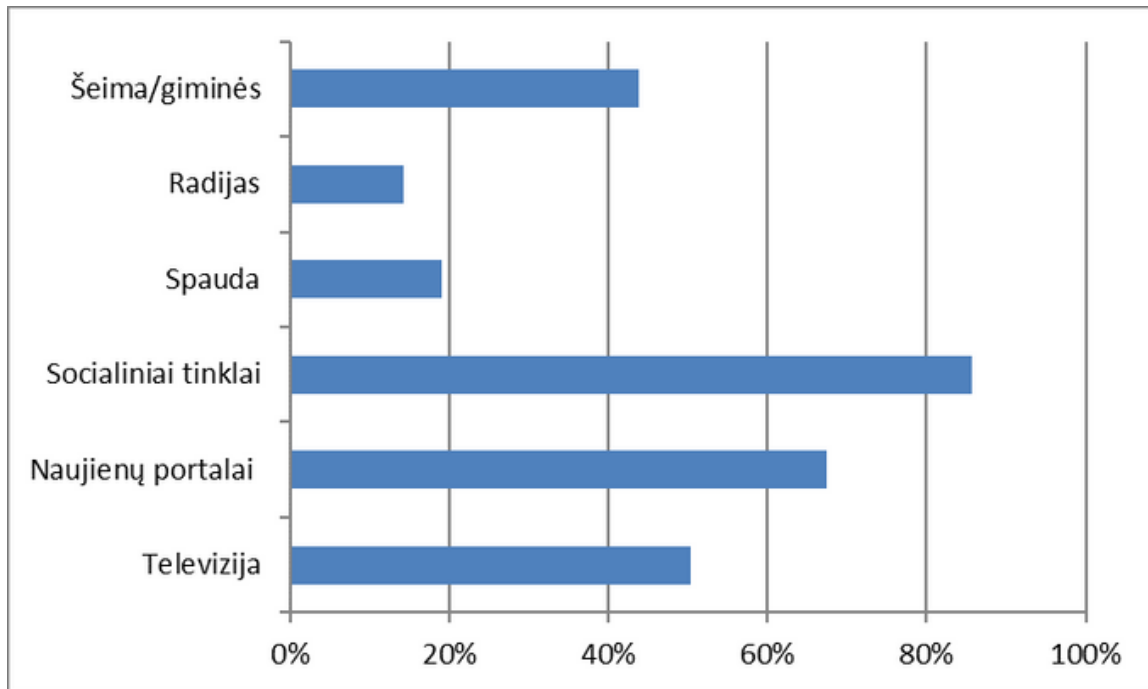
Profesinė veikla

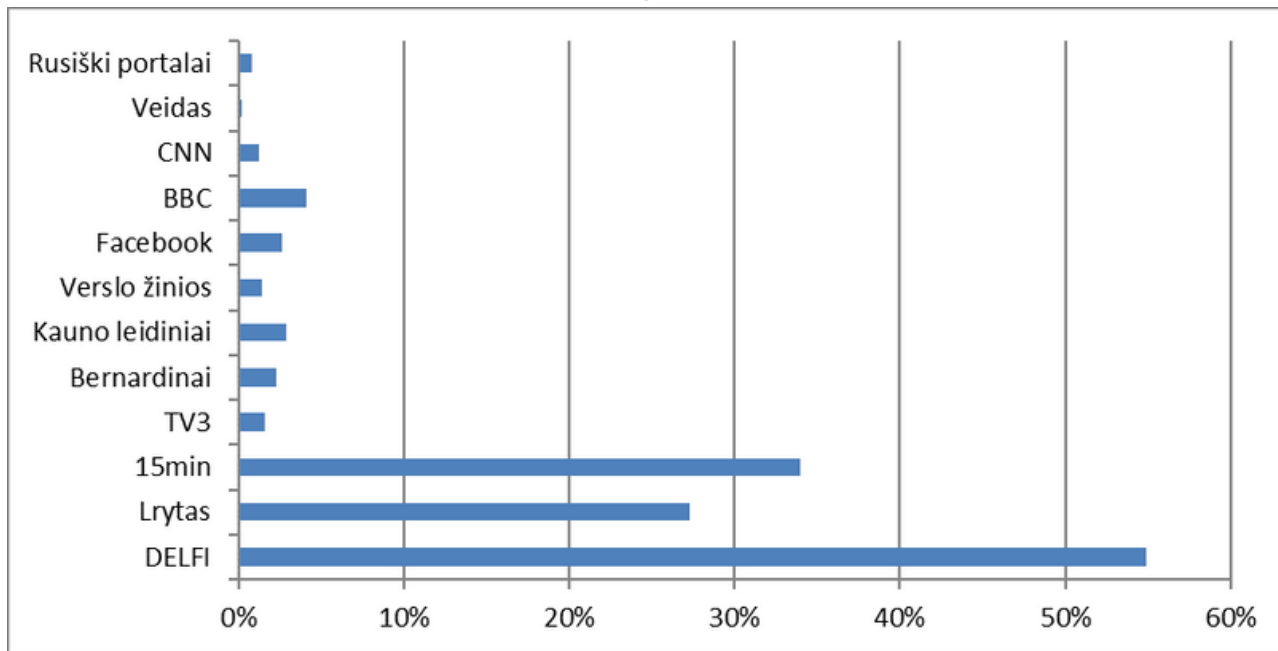

Žiniasklaidos vartojimas

Naujienų šaltiniai

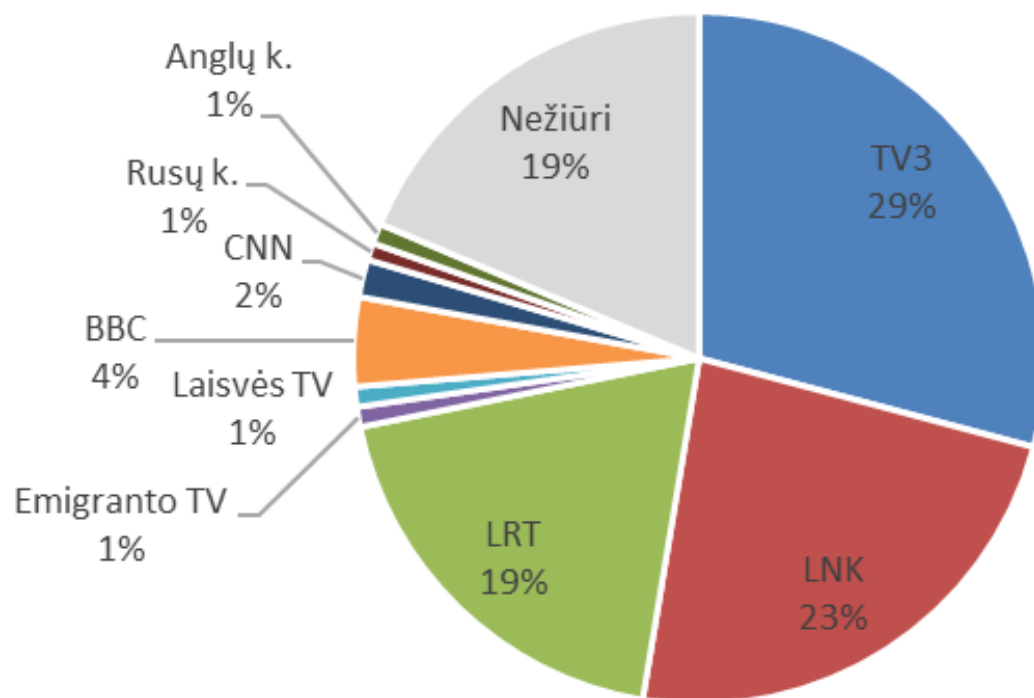

Naujienų portalai

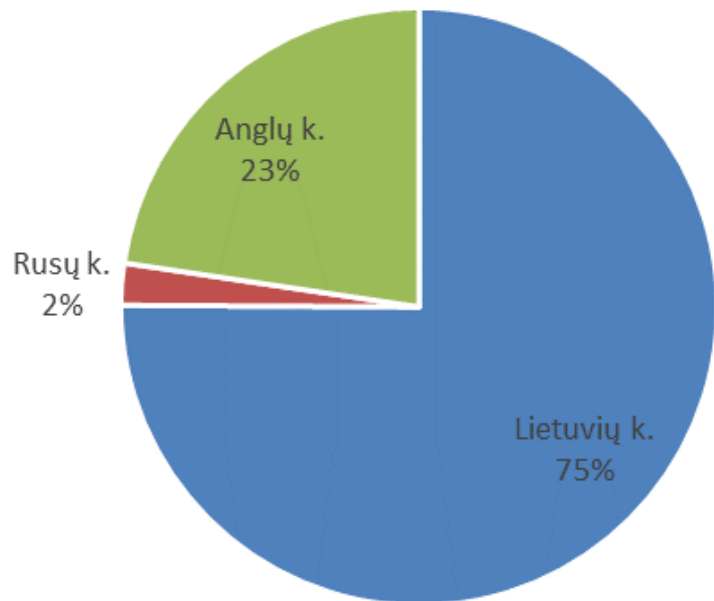

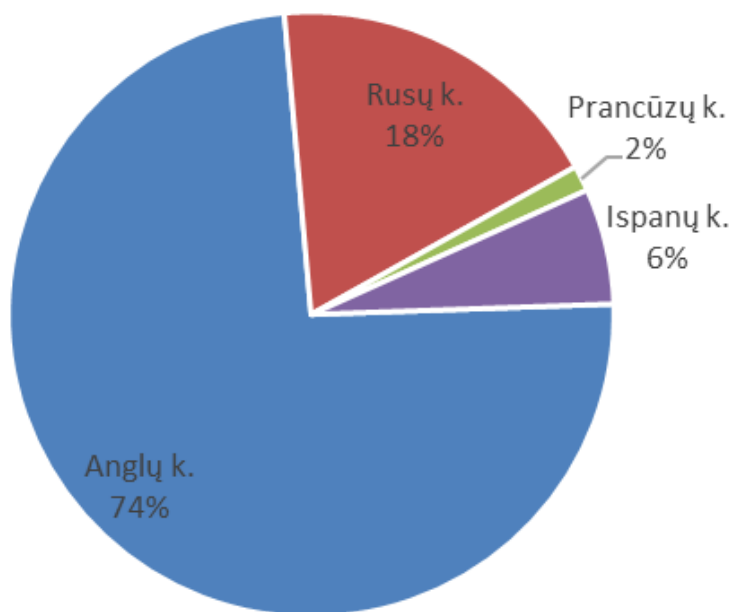
TV kanalai

Dažniausiai naujienų ieško:

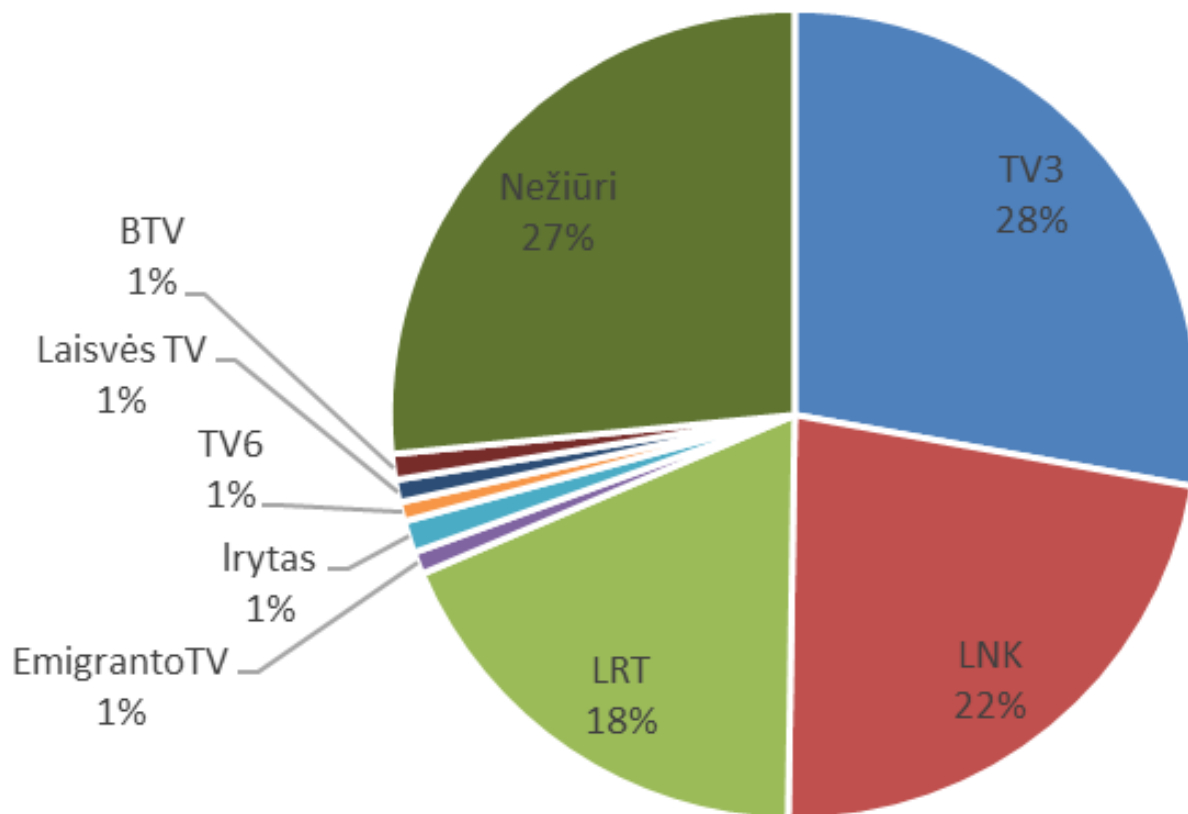

Antra kalba ieškant naujienų:

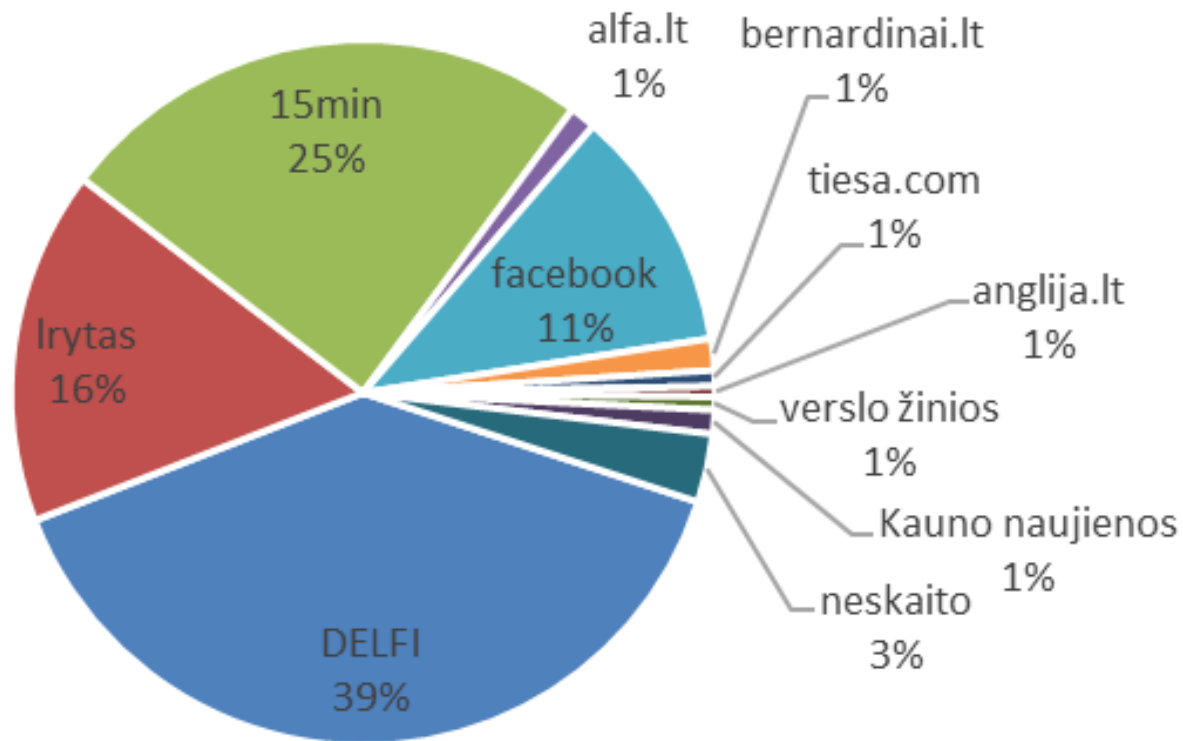

Informaciją apie Lietuvą gauna iš šių TV kanalų:

Informaciją apie Lietuvą gauna iš šių naujienų portalų:

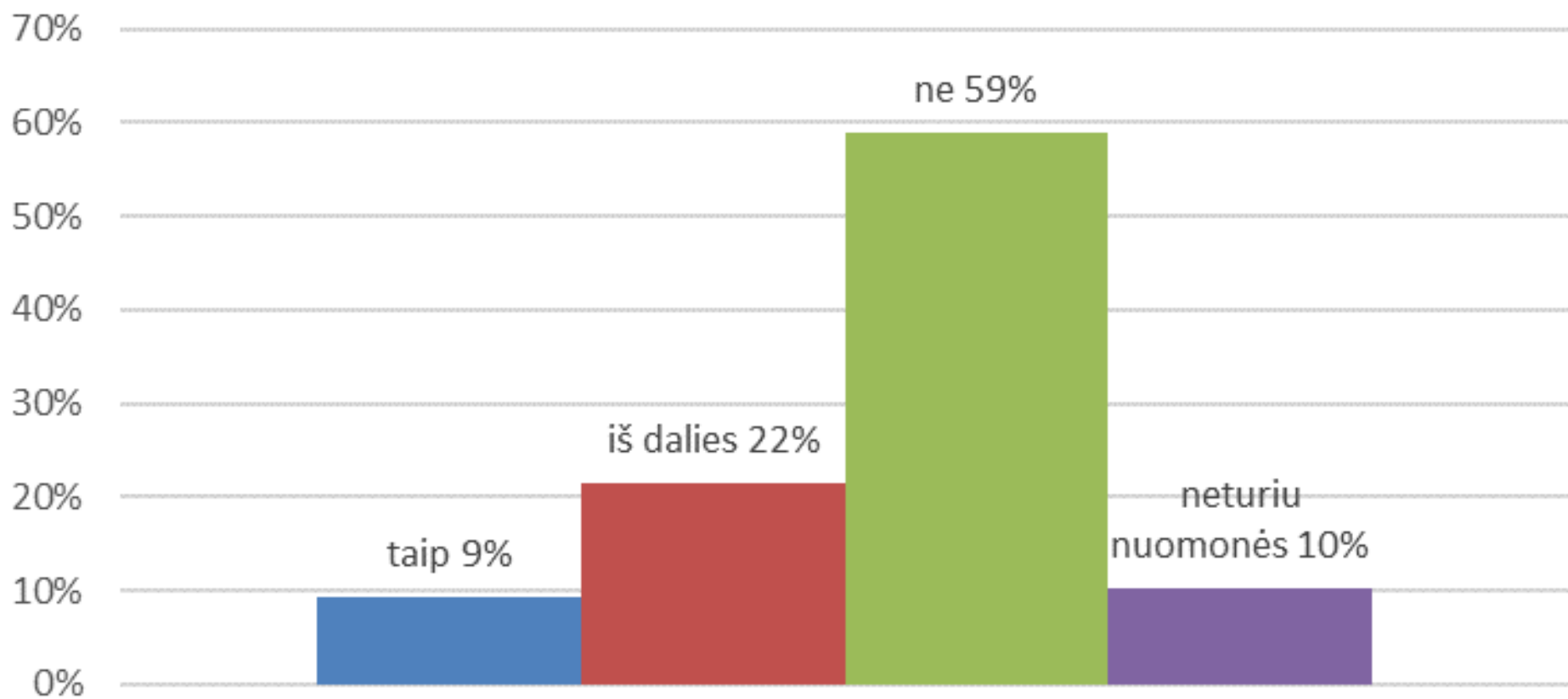

Vertybiniiai klausimai

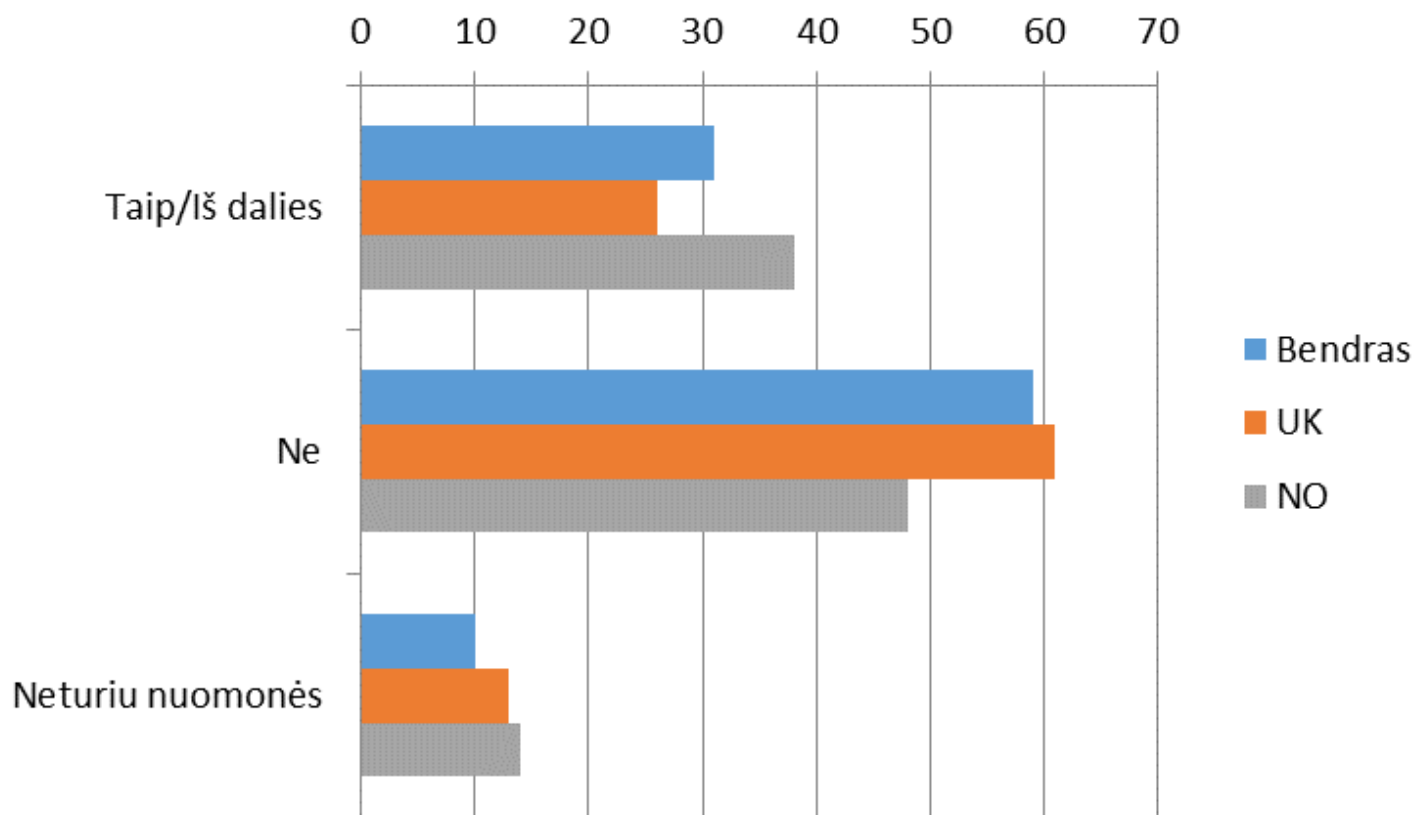

Lietuvos narystė Europos Sąjungoje skatina emigraciją ir nėra naudinga Lietuvai.

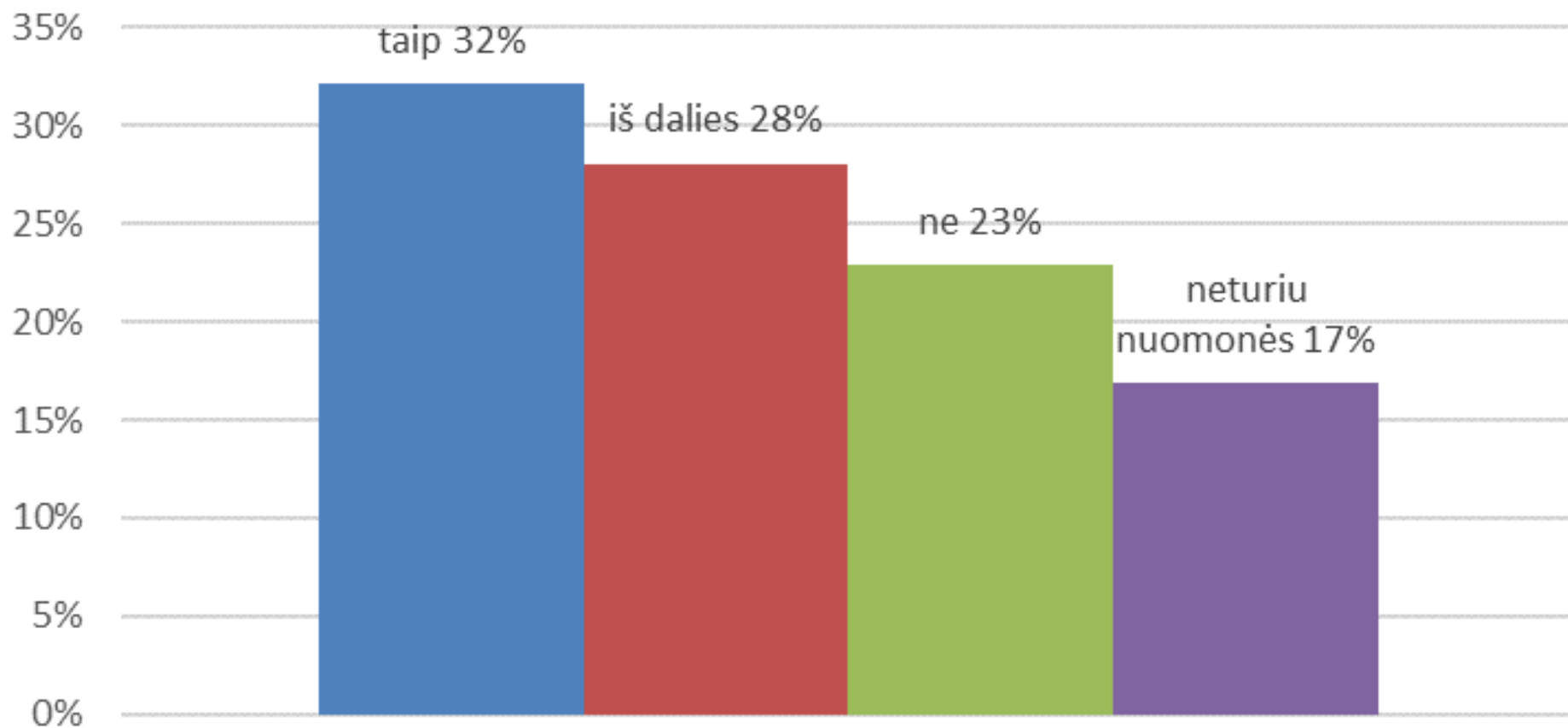

Lietuvos narystė Europos Sąjungoje skatina emigraciją ir nėra naudinga Lietuvai.

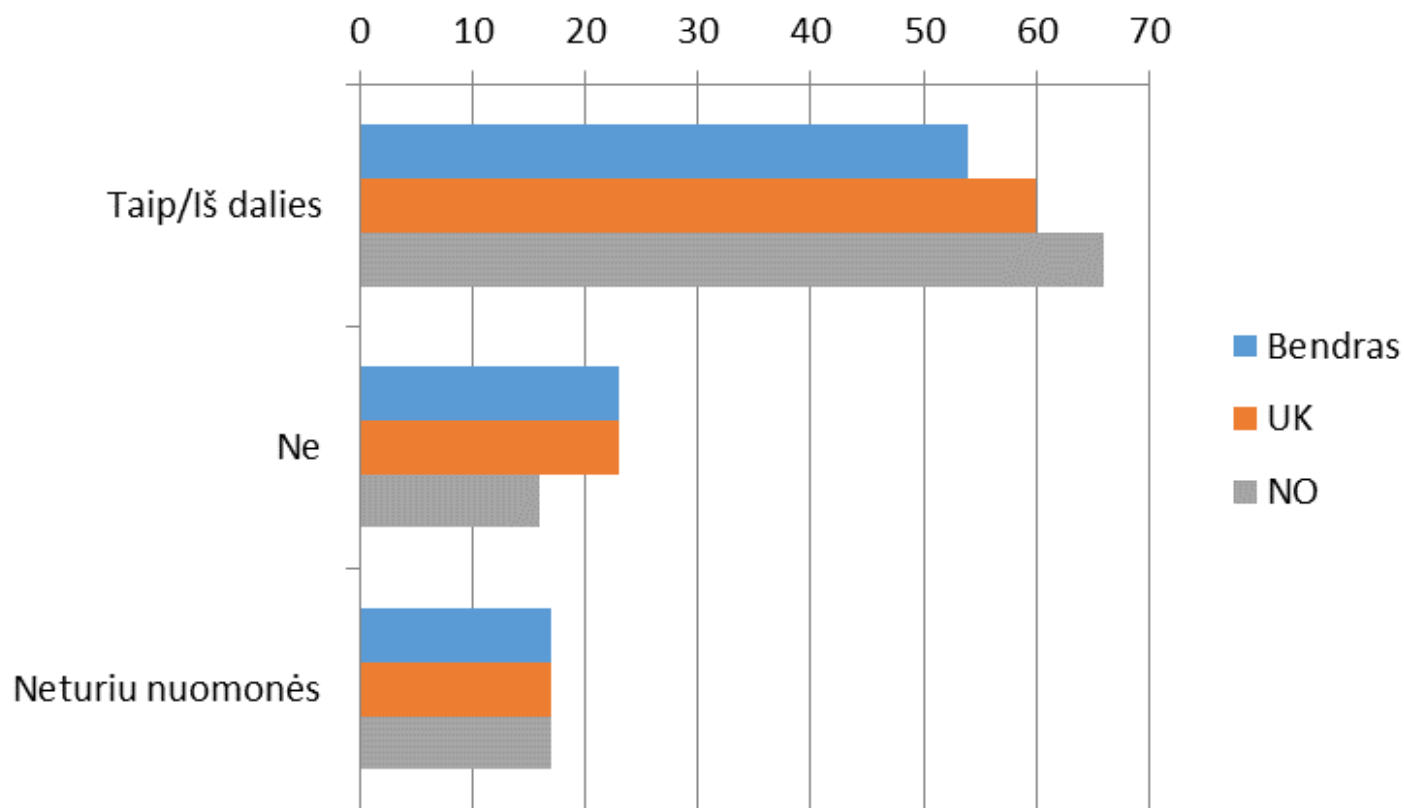

Dėl Lietuvos gynybos biudžeto didinimo nukentės pensininkai, gydytojai ir mokytojai.

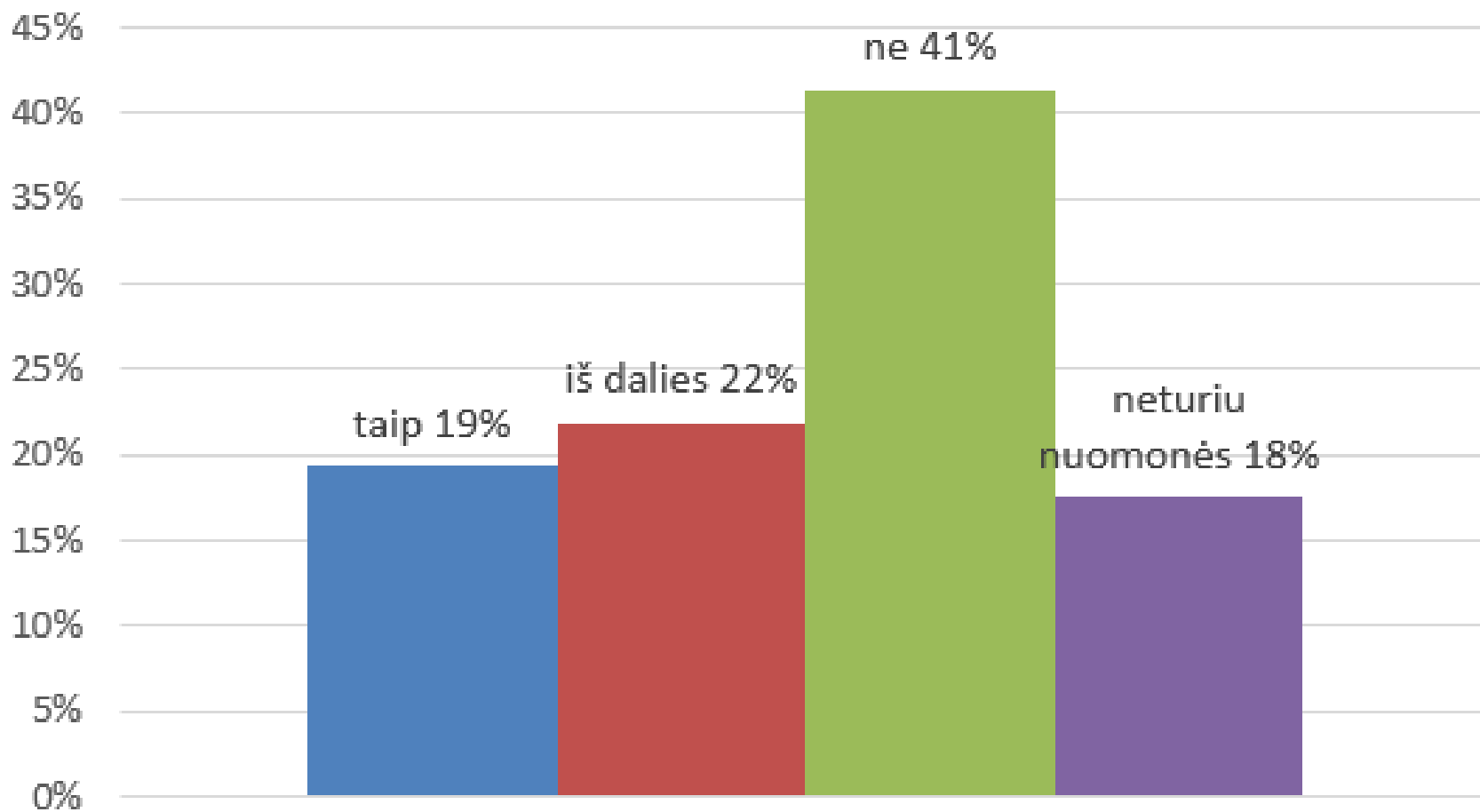

Dėl Lietuvos gynybos biudžeto didinimo nukentės pensininkai, gydytojai ir mokytojai.

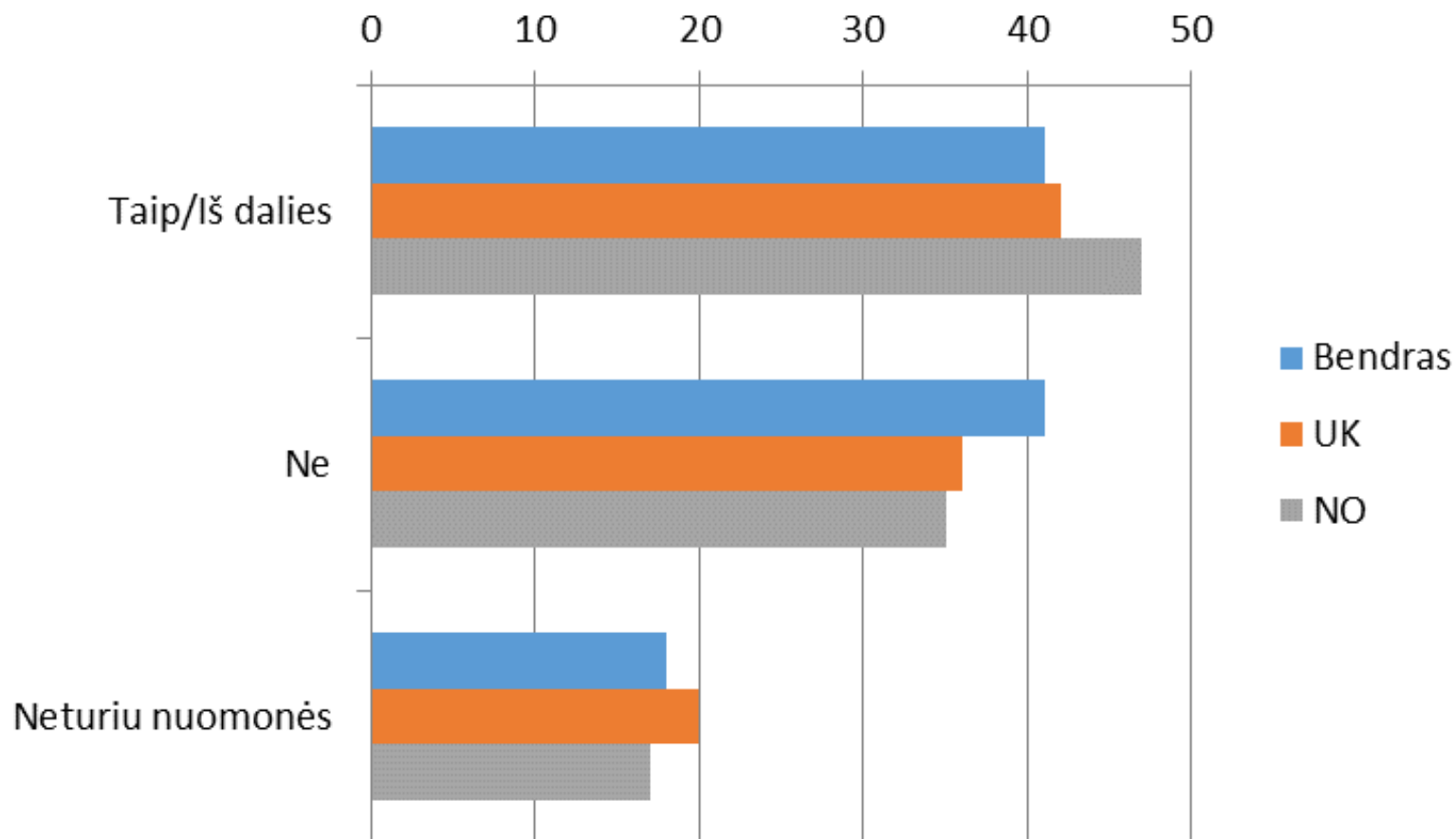

Lietuvoje yra engiamos tautinės mažumos.

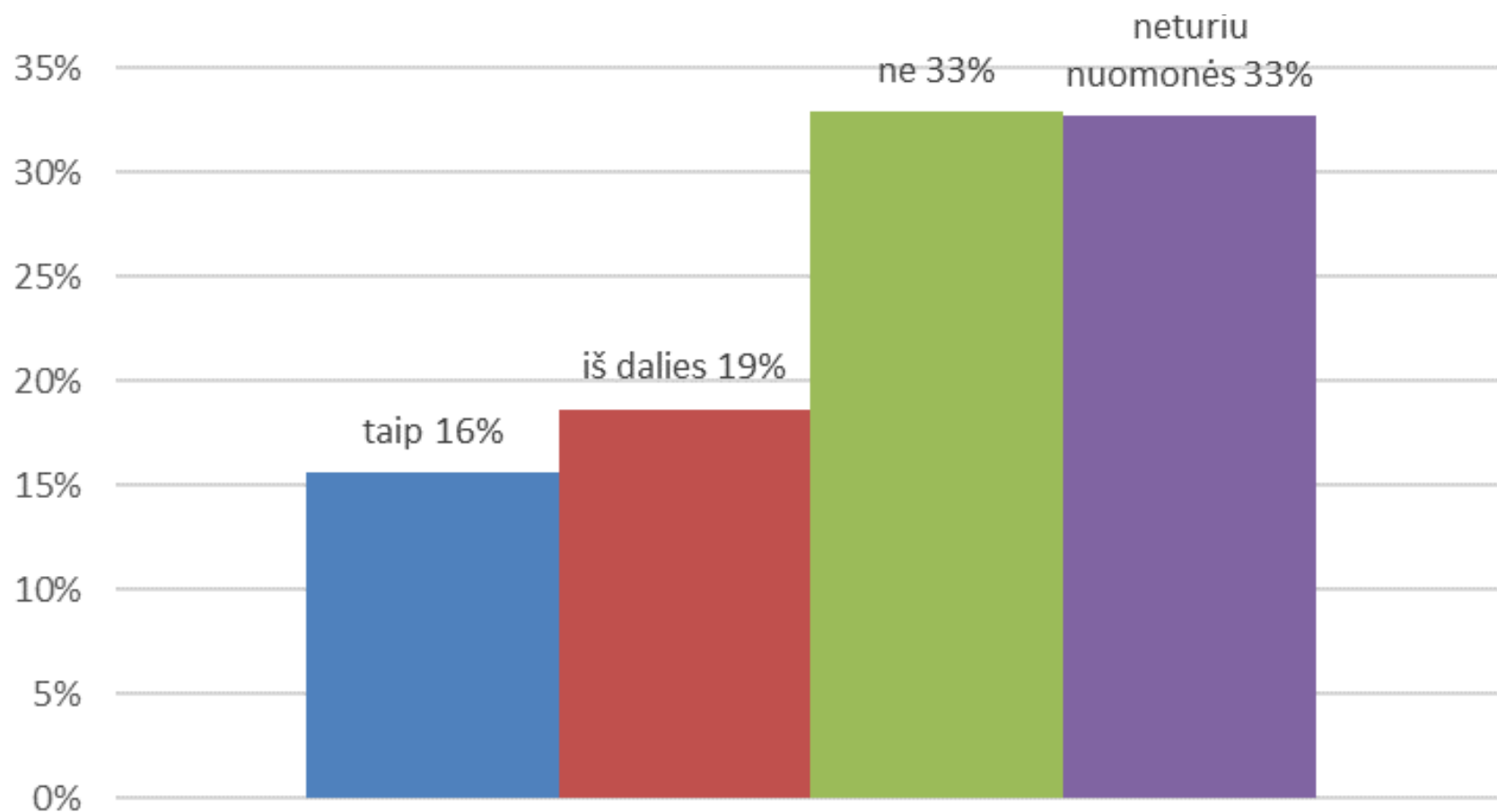

Lietuvoje yra engiamos tautinės mažumos.

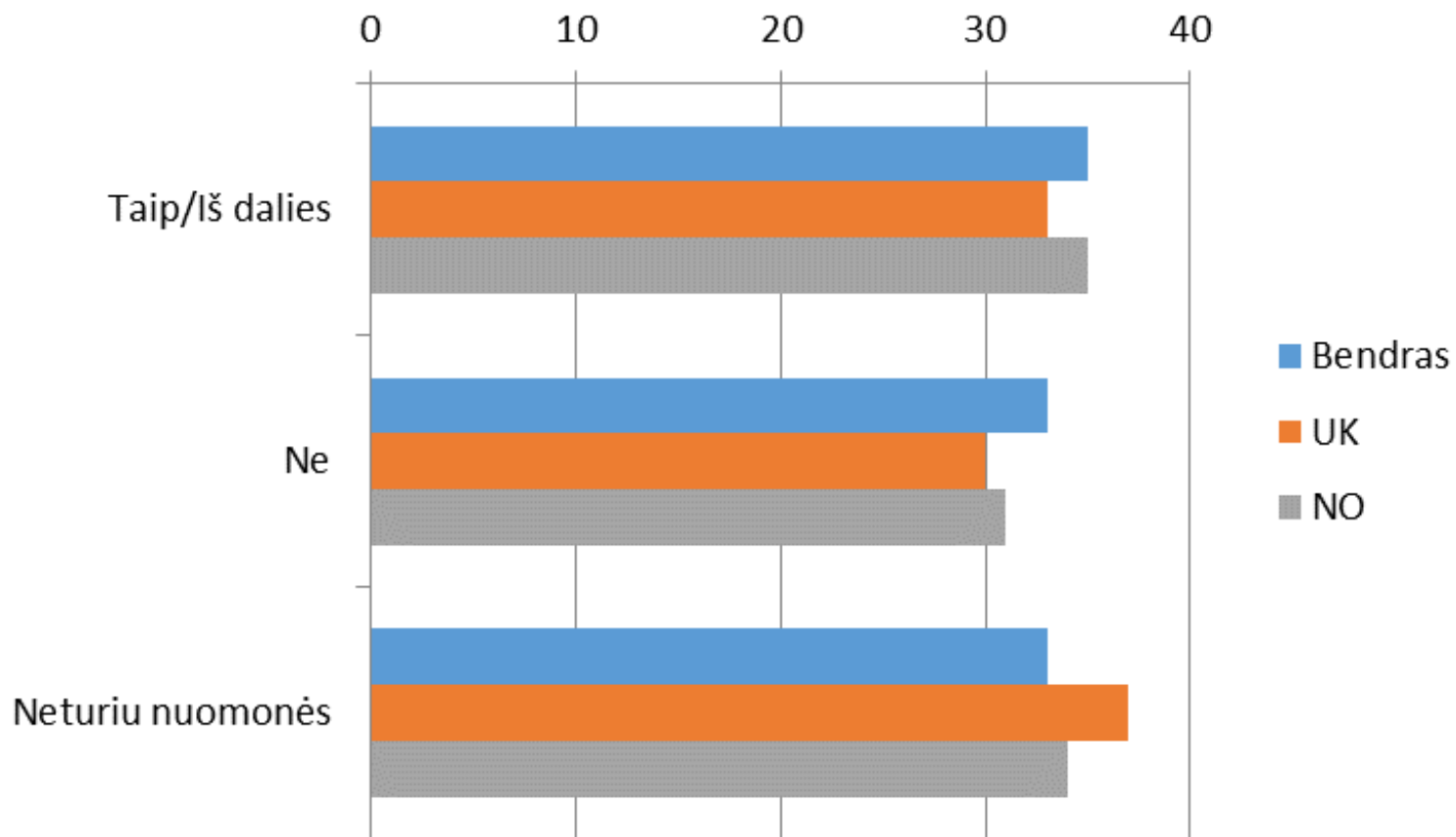

Lietuvoje auga nacionalizmas ir neonacizmas.

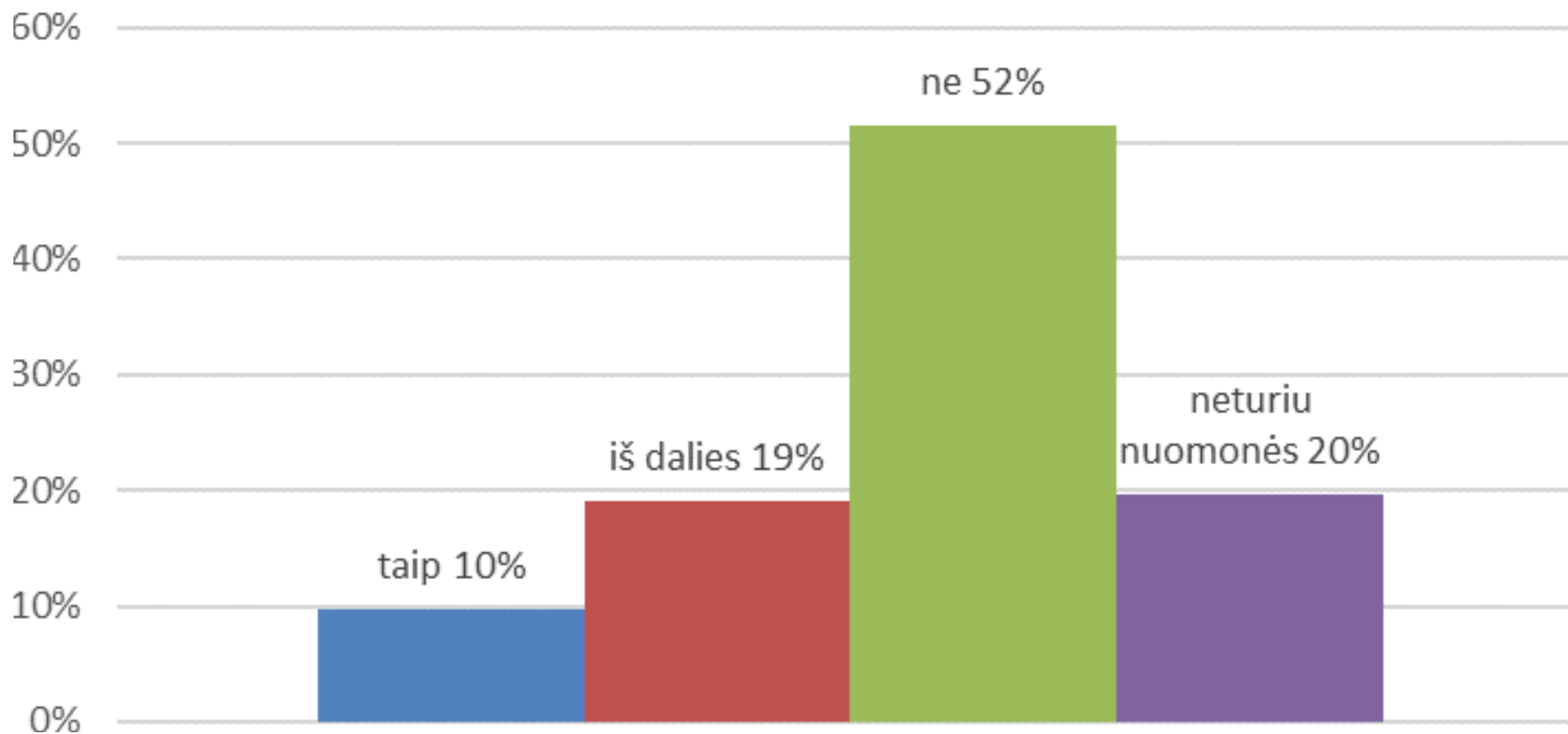

Lietuvoje auga nacionalizmas ir neonacizmas.

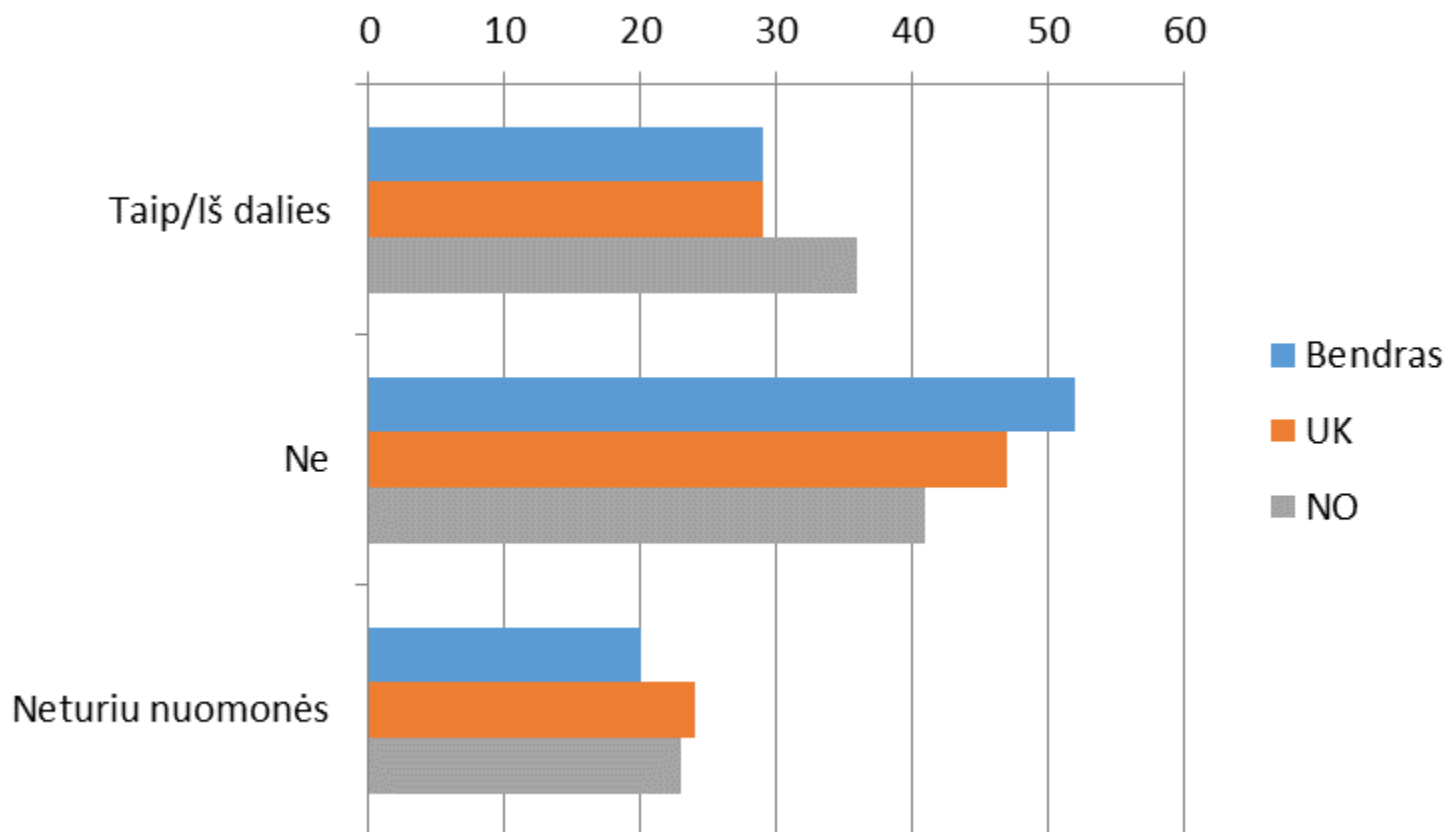

NATO karinės technikos buvimas Lietuvoje tyčia provokuoja Rusiją.

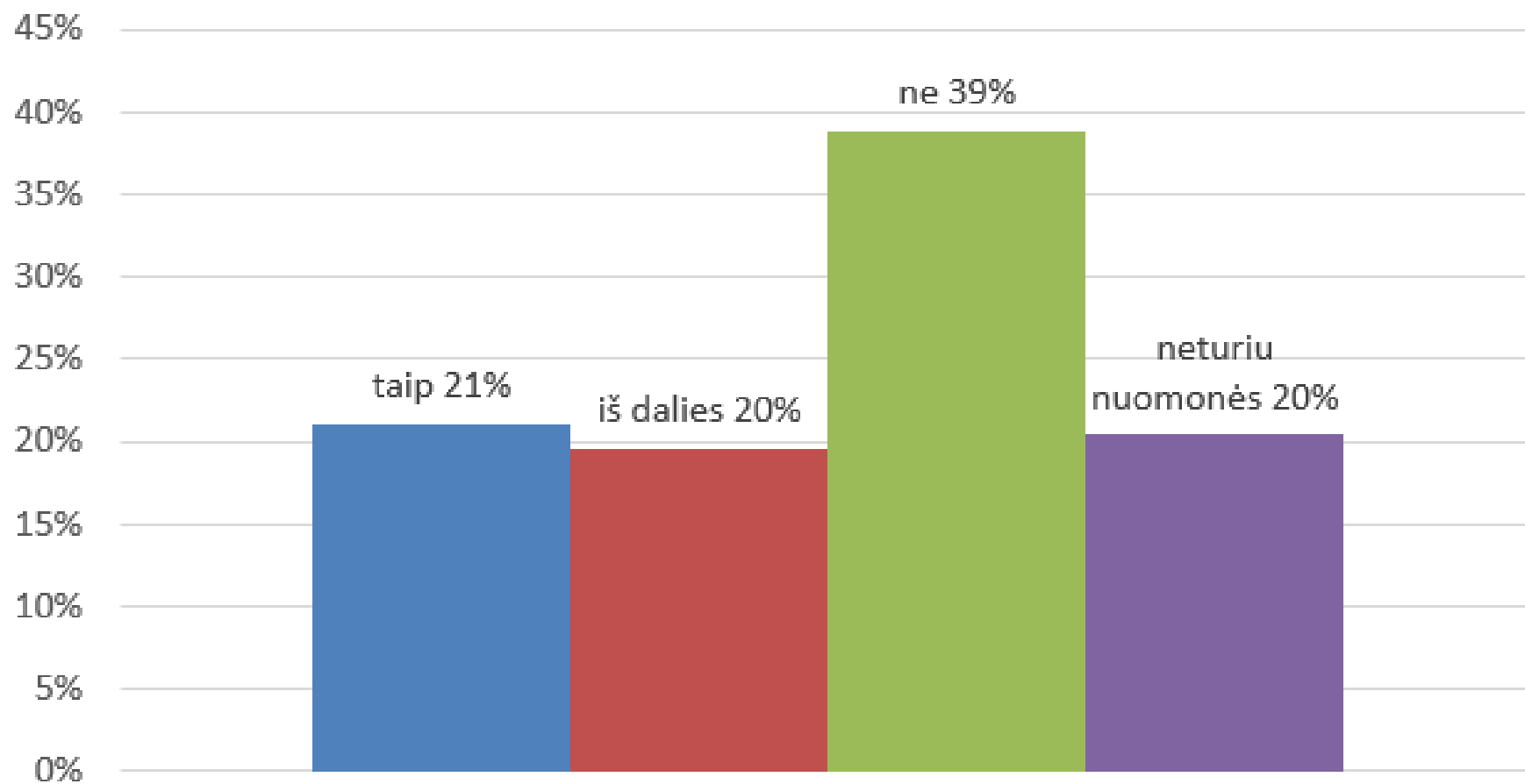

NATO karinės technikos buvimas Lietuvoje tyčia provokuoja Rusiją.

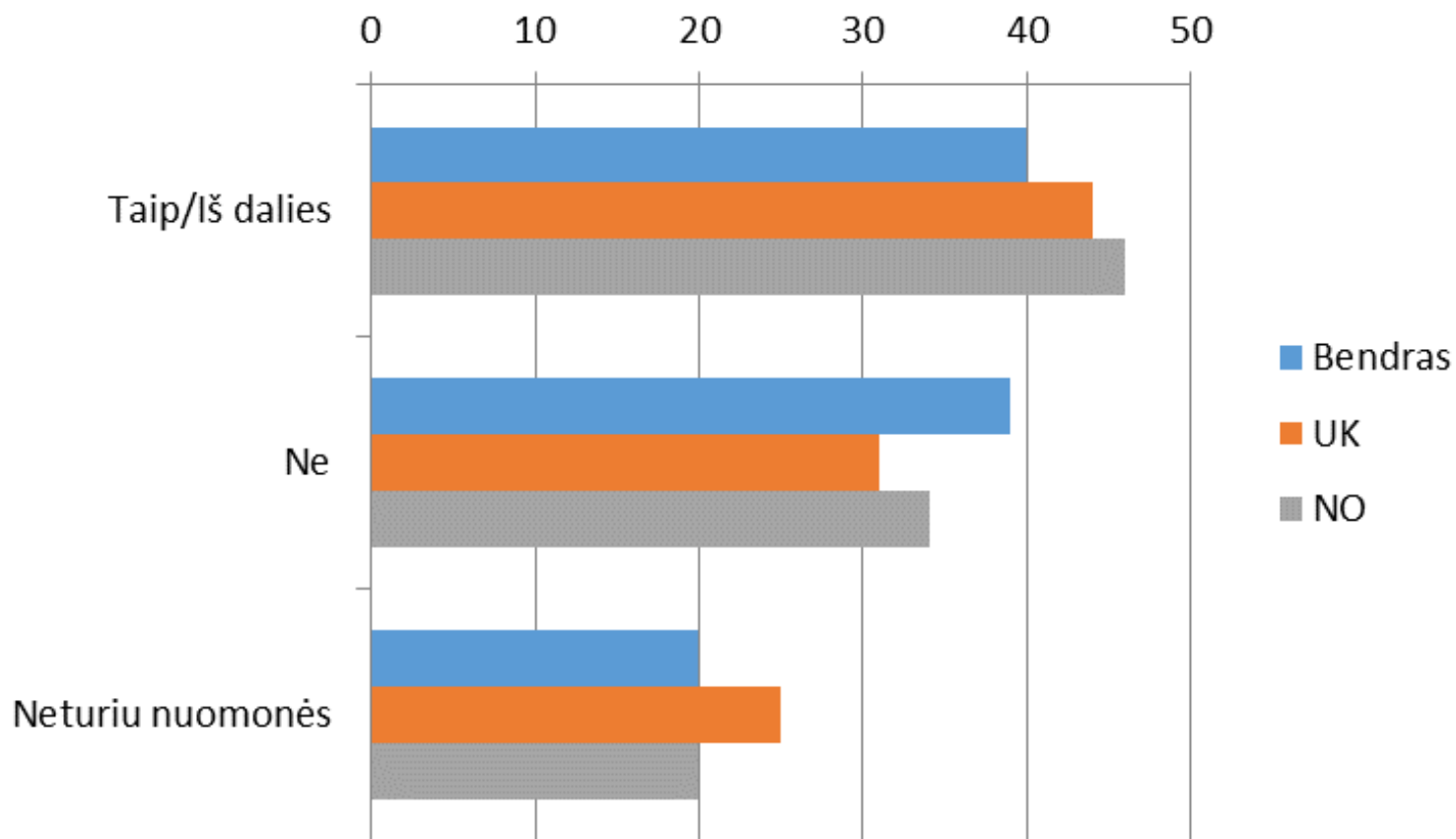

Prasti santykiai su Rusija yra Lietuvos politikų kaltė.

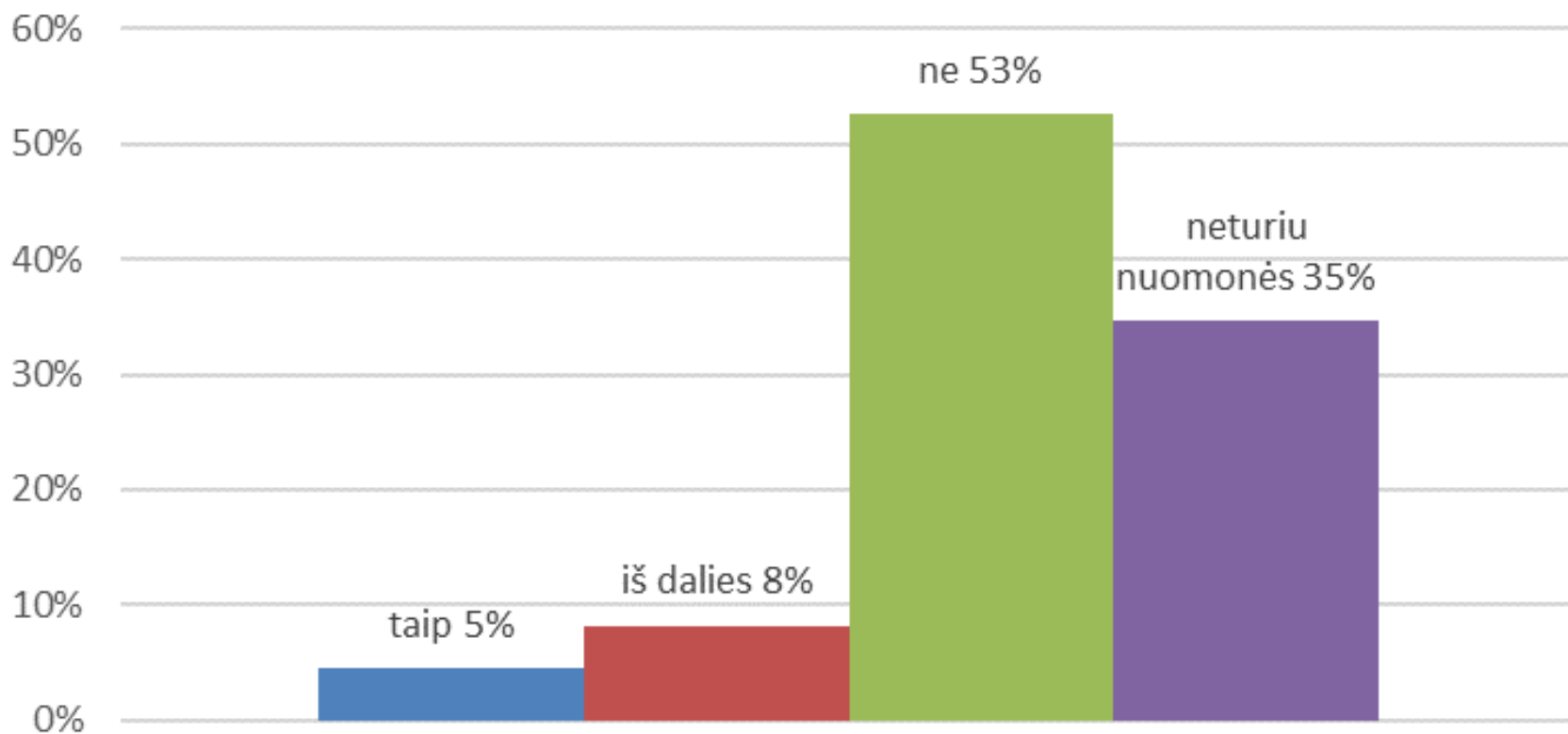

Prasti santykiai su Rusija yra Lietuvos politikų kaltė.

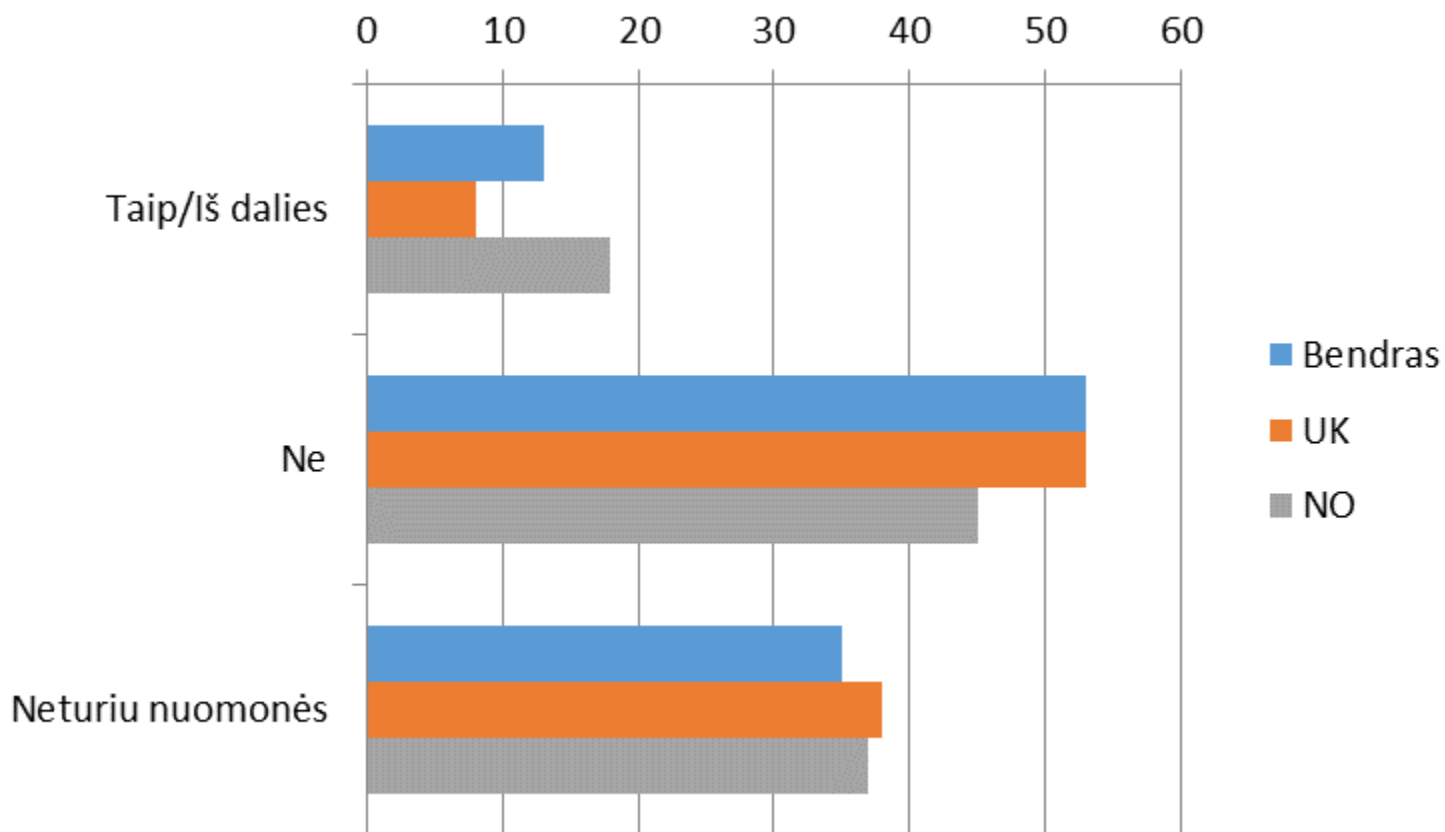

Lietuvos partizanai bendradarbiavo su naciais ir turėtų būti laikomi nusikaltėliais

Lietuvos partizanai bendradarbiavo su naciais ir turėtų būti laikomi nusikaltėliais

Išvalgos

- Užsienyje ilgą laiką gyvenantys lietuviai išlieka lietuviškoje informacinėje erdvėje ir žinias apie Lietuvą ir pasaulį gauna iš lietuviškų informacijos kanalų.
- Facebook savo populiarumu lenkia naujienų portalus ir yra pagrindinis naujienų šaltinis daugeliui užsienio lietuvių.
- Šeima ir draugai yra tarp svarbiausių naujienų apie Lietuvą gavimo šaltinių.
- Labai mažas procentas užsienio lietuvių ieško naujienų rusų kalba ir vartoja rusišką žinisklaidą.
- Dezinformacijos naratyvai, susiję su dabartiniais įvykiais lengviau prigyja žmonių sąmonėse. Manipuliacijos istorijos tematika neatneša tokio pat rezultato.
- Užsienio lietuvius supančioje informacinėje erdvėje vyrauja negatyvi informacija apie Lietuvą, kuri formuoja jų nuomonę apie šalį.
- Užsienio lietuvių žinios apie Lietuvoje vykstančius pozityvius procesus yra labai menkos, kadangi jie nėra nušviečiami žiniaklaidos.

Jungtinės Karalystės lietuvių informacijos vartojimo ir vertybinių nuostatų apžvalga

- JK gyvena didžiausias skaičius lietuvių, sudarantis apie 20 proc. visos diasporos
- Neoficialiais duomenimis, lietuvių skaičius JK siekia 200 tūkst. žmonių
- Buvo atlikta anketinė apklausa ir nestruktūruoti interviu
- Apsilankyta Londono Becktono ir Stratfordo rajonuose, Bostone, Peterborough ir King's Lynn'e
- Žmonės kalbinti lietuviškose parduotuvėse, prekybos centruose, ugdymo įstaigose, grožio salonuose, knygynuose, bendruomenės renginių metu
- Išsamesni interviu daryti su bendruomenių lyderiais Londone, Bostone, Peterborough ir King's Lynn'e

- 252 respondentai iš JK apklausti elektroniniu būdu ir gyvai
- 46% gyvena JK 10 metų ar daugiau, 33% - 5 metus ir daugiau
- 41% yra 26-35 metų, 36% yra 35 - 50 metų
- 51% turi aukštąjį išsilavinimą
- 40% teigia dirbantys kvalifikuotą darbą, 25% nekvalifikuotą

- 75 % apklaustųjų ieško naujienų lietuvių kalba , 29% - anglų kalba
- Antra populiariausia kalba ieškant naujienų yra anglų (92 %), po jos seka rusų kalba (19 %)
- 82% naujienas gauna socialiniuose tinkluose, 63% - naujienų portaluose, 56% - televizijos kanaluose, 41% - naujienas gauna iš šeimos ir draugų.

Populiariausi žiniasklaidos kanalai

48% Delfi.lt
30% 15min.lt
23% lrytas.lt
10% tiesa.com
10% kt. portalai
anglų kalba

40% TV3
32% LNK
28% LRT
11% TV kanalai
anglų kalba

Įžvalgos iš interviu

- Didelė dalis JK gyvenančių lietuvių išlieka lietuviškoje informacinėje erdvėje, bendrauja daugiausia tik su kitais lietuviais ir seka Lietuvos naujienas, nepaisant to, kad jau daug metų Lietuvoje negyvena.
- Mažesniuose miesteliuose gyvenantys ir mažiau kvalifikuotus darbus dirbantys JK lietuviai vartoja daugiau lietuviškos žiniasklaidos ir atidžiau seka Lietuvos naujienas.
- Aukštesnės socialinės klasės lietuviai integruojasi į vietinę bendruomenę ir mažiau domisi Lietuvos naujienomis, vartoja anglakalbę žiniasklaidą.
- Dauguma apklaustųjų teigė naudojantys TIK Facebook'ą naujienoms gauti ir nesekantys atskirų žiniasklaidos priemonių.

- Apklaustieji teigė gaunantys labai daug negatyvios informacijos apie Lietuvą ir pasigendantys pozityvių naujienų žiniasklaidoje.
- Apklaustieji parbrėžė, kad juos žeidžia žiniasklaidos formuojamas neigiamas iš Lietuvos išvykusiųjų įvaizdis, lipdoma "emigrantų" ir "juodadarbių" etiketė.
- Respondentai teigė norintys gauti daugiau informacijos apie Lietuvoje vykstančius procesus, naujoves, pažangą, darbo galimybes. Šiuo metu nuomonę susidaro iš nuogirdų, kitų žmonių pasakojimų.
- Bendruomenių ir ambasadų informacija ir renginiai pasiekia tik mažą dalį lietuvių JK. Dėl ilgų darbo valandų ir atstumų žmonės neturi galimybės dalyvauti renginiuose.

- JK lietuvių bendruomenėje vyrauja susikaldymas pagal gyvenamąsias vietas, darbo vietas, pagal tai, iš kur žmonės atvyko. Tai, iš kur žmonės atvyko dažnai nulemia jų požiūrį į Lietuvą. Tokias nuostatas yra sudėtinga pakeisti.
- Žmonės iš didesnių miestų pozityviau vertina Lietuvą, nei žmonės ir mažų miestelių ar kaimų.
- Respondentai teigė, kad aktyvus domėjimasis Lietuva ir ilgesys yra būdingi tik vos atvykus į JK. Su laiku motyvacija domėtis blėsta ir požiūris į Lietuvą tampa vis negatyvesnis.
- Stebint Lietuvos žiniasklaidą, JK lietuviai teigia susidarantys nuomonę, kad situacija šalyje prastėja, nėra karjeros galimybių, galimybės užsidirbti ir gyventi oriai.

- JK augantys lietuvių vaikai lanko lituanistines mokyklėles, tačiau dažnai pirmoji kalba jiems yra anglų ir ilginiui lietuviškai bendrauti darosi sudėtingiau.
- Išvažiavę dažnai turi blogų prisiminimų, neigiamą patirtį Lietuvoje. Savo nuostatas jie bando pateisinti ieškodami neigiamos informacijos apie Lietuvą.
- Ilgesnį laiką JK gyvenantys lietuviai mato Lietuvą tokią, koki ji buvo jiems išvažiavus.
- Žmonės jaučia nuoskaudą, dėl to, kad turėjo išvažiuoti. Dažnas emigraciją lygino su trėmimais į Sibirą.
- Respondentų nuomonė apie gyvenimą Lietuvoje dažniausiai yra formuojama vertinant ekonominę gerovę. Dažnas minėjo aukštas kainas, mažus atlyginimus ir galimybės oriai gyventi Lietuvoje nebuvimą.

Tiesa.com analizė

- Išanalizuotos portale Tiesa.com publikuotos naujienos laikotarpiu nuo 2018 sausio iki 2018 liepos mėnesio. Analizuojant buvo ieškoma su Lietuva tematiškai susijusių naujienų.
- Portale publikuojamas naujienas apie Lietuvą galima išskaidyti į šias kategorijas: Lietuvos ryšys su emigrantais, lietuvių sėkmės istorijos, lietuviški renginiai Jungtinėje Karalystėje ir Lietuvos aktualijos.
- Dažnai yra naudojamos sensacingos antraštės, dėmesį pritraukiantys žodžių junginiai, yra jaučiamas skandalingumo siekis, yra publikuojama daug negatyvios informacijos.
- Teigiamų ir neigiamų naujienų apie Lietuvą santykį galima būtų prilyginti 1:5.

Vyrai Lietuvoje vis dar uždirba daugiau nei moterys.

Lietuva taps 36-ąja stipriausias pasaulio ekonomikas vienijančios organizacijos nare

Lietuvoje kyla degalų kainos

Kraupi tragedija: vyras nužudė kaimynus ir nusišovė pats

Lietuva neįvykdė savo įsipareigojimų

Įsigalioja ES duomenų apsaugos taisyklės, Lietuvos pasirengimas vėluoja

Lietuvos Seimui reikia apsaugos nuo teroristų

90 proc. LGBT jaunuolių planuoja emigruoti iš Lietuvos

- Aptariant politikos aktualijas yra pabrėžiamas Lietuvos valdžios neveiknumas ir pasikartojančios nesėkmės. Dažnai yra vartojami žodžiai „vėl“, „beprotybė tęsiasi“, „nieko naujo“.
- Aptariant emigrantų ryšį su Lietuva dažniausiai kalbama apie emigracijos tendencijas ir priežastis, yra aptariamas Lietuvos požiūris į emigrantus. Pvz. „Mylėti palikusius: ar Lietuva tikrai nori tvirtesnių santykių su emigrantais?“, „Nieko naujo: kas lietuvius verčia palikti gimtinę“, „Iš Lietuvos emigravo visa Marijampolė“.